

Handläggare
Håkansson Katarina
Najafi Birgitta
Öqvist Annbritt

Datum
2016-02-08

Diarienummer
UBN-2016-0261

Utbildningsnämnden

Årsbokslut 2015

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att godkänna bokslut 2015, redovisningen av inriktningsmål och uppdrag 2015 samt uppföljning av internkontrollplan enligt bilagor.

Ärendet

I bilagor redovisas verksamheten 2015 inom utbildningsnämndens ansvarsområde.

- Dokumentet Bokslut 2015 redogör för nämndens ekonomiska resultat samt en analys av såväl ekonomiska som kvalitativa resultat.
- Dokumentet Rapportering av inriktningsmål, uppdrag och övriga frågor redogör för verksamhetens arbete och resultat avseende de inriktningsmål och uppdrag som gavs i Inriktning, Verksamhet och Ekonomi (IVE) inför 2015. Här redovisas också viktiga händelser 2015 och utmaningar inför 2016.
- Dokumentet Internkontrollplan redovisar en uppföljning av aktiviteterna i planen.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Bokslut 2015

Utbildningsnämnden

Uppsala kommuns nya organisation med en utbildningsnämnd och tillhörande utbildningsförvaltning med ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola trädde kraft 1 januari 2015. Styrande för uppdraget är nationella mål, målen uttryckta i IVE 2015-2018 och ett 0-19-års perspektiv.

Utbildningsförvaltningen har under direktören organiserats i två avdelningar för systemledarrollen och tre avdelningar för verksamheten som kommunal huvudman.

I systemledarrollen ingår:

- systemstöd som hanterar utbud, resursfördelning, uppföljning, analys samt utveckling
- individstöd som hanterar antagning och övergripande individriktade insatser inom ett 0-19-års perspektiv för samtliga huvudmän.

I verksamheten som kommunal huvudman ingår:

- kommunal förskola
- kommunal grundskola
- kommunal gymnasieskola. På uppdrag av arbetsmarknadsnämnden bedrivs även den kommunala delen av vuxentutbildning.

Utbildningsdirektören har formerat en strategisk ledningsgrupp, bestående av förvaltningens fem avdelningschefer, tre representanter från fristående huvudmän och tre stabsfunktioner.

Utbildningsnämndens mål följs kontinuerligt upp utifrån de tre perspektiven kvalitet, ekonomi och attraktiv arbetsgivare. I varje avdelnings verksamhetsplan anges vilka strategier och aktiviteter som ska genomföras för att uppnå målen. Utbildningsdirektören har under året månatliga uppföljningsmöten med ledningen för respektive avdelning där alla tre perspektiven följs upp och dokumenteras. Dessa uppföljningar bildar sedan ett underlag för återrapportering till utbildningsnämnden.

Kvalitet

I samband med verksamhetsplanen 2016 fastställde nämnden ett årshjul för kvalitetsarbetet på nämndnivå. Ett arbete pågår inom utbildningsförvaltningen för att utveckla ett gemensamt systematiskt kvalitetsarbete över alla skolformer inom utbildningsförvaltningen i ett 0-19 års perspektiv.

Nämnden har ansvaret för kvaliteten i den kommunalt drivna verksamheten och följer därmed resultatutvecklingen i denna. Utifrån ett medborgarperspektiv och rollen som hemkommun har nämnden valt att synliggöra och på olika sätt verka för en hög kvalitet i alla de förskole- och skolverksamheter som är belägna i Uppsala kommun. Nämndens beslut om ny modell för strukturersättning är ett sätt för nämnden att verka för likvärdighet genom att modellen gynnar skolor med större utmaningar, oavsett vilken huvudman som driver verksamheten.

Ett av huvudmålen för nämndens ansvarsområde är att öka andelen gymnasieelever som lämnar gymnasieskolan med en examen. Uppföljningen 2015 visar att andelen gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år har ökat. Det finns flera exempel på

stigande resultat inom alla skolformer. Enkätresultaten inom förskolan har förbättrats så även meritvärden inom den kommunala grundskolan.

Andelen behöriga elever till gymnasieskolan sjönk 2015 i Uppsala. Det finns nationellt sedan 2013 en svagt vikande tendens gällande behörighet till gymnasieskolan. För att ytterligare förbättra resultaten i alla skolformer behövs ett fortsatt arbete för att öka likvärdigheten mellan och inom förskolor och skolor.

En kraftig ökning av antalet asylsökande har redan 2015 starkt påverkat verksamheten, och kommer så att göra även fortsättningsvis. Det är en utmaning att se till att skolgången snabbt kommer igång och att det finns tillgång till personal med rätt kompetens.

Ekonomi

Med den nya nämndorganisationen har förvaltningen ansvar för såväl budget för hemkommun som för den kommunala huvudmannen. För hemkommunen har året kännetecknats av ökade volymer i förskola och grundskola, volymer som inte fanns i budget och därmed medfört ett underskott i bokslutet. För gymnasieskolan redovisas ett underskott som förklaras av obudgeterade volymer och obudgeterad uppdrag.

Den kommunala förskolan och grundskolan redovisar för 2015 positiva resultat. Resultaten hänförs till effekter av vidtagna åtgärder, försiktighet att tillsätta tjänster, allmän återhållsamhet samt högre volymer. Statliga pengar har sökts och erhållits för minskade barngrupper i förskolan och personalförstärkningar inom grundskolans lågstadium. Den kommunala gymnasieskolan har sedan 2013 startat ett arbete för att nå en ekonomi i balans. Från ett resultat på -100 mnkr 2013 nåddes ett resultat på -52 mnkr 2014. För att ytterligare minska underskottet krävdes politiska beslut. Utbildningsnämnden fattade 22 april 2015 beslut med syfte att nå en ekonomi i balans läsåret 2017/2018. Beslut om gymnasieskolans omstrukturering har följt planen. Resultatet för huvudmannen är positivt inför 2016 års ekonomiska utmaningar.

Attraktiv arbetsgivare

Utbildningsförvaltningen har under året arbetat systematiskt med rollen som arbetsgivare.

Från och med 1 juli 2015 krävs legitimation och behörighet för att undervisa i förskola eller skola. En kartläggning har genomförts av tillsvidareanställda som visar att 10 av 736 förskollärare saknar förskollärarexamen och 30 av 1 025 lärare inom grundskolan saknar lärarexamen. Individuella handlingsplaner har upprättats för dessa medarbetare. En rutin för att säkerställa nyexaminerade förskollärare och lärares introduktionsperiod har tagits fram.

Det är viktigt att det finns utvecklingsvägar inom förskola och skola. Uppsala kommun deltar i den statliga satsningen på karriärtjänster med förstelärare och lektorer. Uppsala har totalt 287 karriärtjänster, av dessa har 46 förstelärare anställts höstterminen 2015.

För att säkra chefers kunskap om arbetsmiljöarbete har digital arbetsmiljöutbildning genomförts för alla chefer och workshops anordnats i SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete). En partsammansatt arbetsgrupp startades 2013 för att arbeta med att minska lärares arbetsbelastning. Arbetsgruppen tillsattes som en åtgärd utifrån resultat av medarbetarundersökningen 2012. Arbetsgruppen har, utifrån genomförda enkäter (hösten 2014 och våren 2015), reviderat den tidigare upprättade åtgärdsplanen. Under hösten genomfördes djupintervjuer med ett antal lärare på tre grundskolor och två gymnasieskolor i syfte att fånga dels orsaker till upplevelser av stress samt dels åtgärder som skolor vidtagit för

att minska upplevelsen av stress. Inom förskolan pågår också ett arbete med att minska upplevelse av hög arbetsbelastning.

Djupintervjuer har genomförts på nio förskolor och utifrån resultatet pågår nu ett arbete med att ta fram förslag på insatser. Förskolan har en ökad sjukfrånvaro. Ett arbete har startats för att ge chefer stöd och verktyg för minskad sjukfrånvaro.

Uppsala är en universitetsstad med lärarutbildning vilket inneburit att det i stort varit lätt att rekrytera personal till förskolor och skolor. Under slutet av 2015 har det blivit svårare att rekrytera personal till förskolan och med tilltagande flyktingmottagning även lärare i svenska för invandrare. Arbetet med att upprätta en kompetensförsörjningsplan har påbörjats.

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Nämndens analys

Allmänt om bokslutet

Sedan den 1 januari 2015 har utbildningsnämnden ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nedan redovisas verksamheten utifrån de två uppdrag som nämnden har.

Hemkommun innebär nämndens grundläggande myndighetsansvar och ekonomiska ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola.

Huvudman innebär nämndens hela kvalitetsansvar och ekonomiska ansvar för kommunala förskolor och skolor.

Utbildningsnämnden totalt

Bokslut 2015 Belopp i mnkr	Resultat bokslut	Prognos Augusti	KF-budget nettokostnad	Nettokostnad bokslut
Utbildningsnämnden totalt	-18,3	-76,9	4 152,7	4 171,1
<i>Varav</i>				
Politisk verksamhet	-0,3	-0,5	1,8	2,1
Förskoleverksamhet ¹	16,8	3,2	1 328,9	1 312,2
Grundskola, förskoleklass och skolbarnsomsorg	20,0	-18,4	2 036,8	2 016,8
Obligatorisk särskola	7,0	3,1	77,5	70,4
Gymnasieskola	-59,7	-59,5	656,8	716,5
Gymnasiesärskola	-1,9	-3,6	51,0	52,8
Vuxenutbildning	1,5	-0,4	0,0	-1,5
Övriga verksamheter	-1,7	-0,4	0,0	1,7
Nettoinvesteringar			45,8	34,9
1) Inklusive kvalitetsmedel förskola				

Tabellen ovan visar resultatet för utbildningsnämnden, både hemkommunen och den egna huvudmannen. Nettokostnad är kostnader minus intäkter exklusive kommunbidrag.

Årets resultat för nämnden är -18,3 mnkr, varav hemkommun -29,8 mnkr och huvudman 11,5 mnkr. Den förvaltningsexterna omsättningen uppgår till 4 844 mnkr.

Årets resultat jämfört med prognos per augusti

Årets resultat för nämnden är 58,6 mnkr bättre än prognos per augusti. Det innebär en positiv prognosavvikelse på 1,2 procent av omsättningen. Den största positiva avvikelsen hänförs till verksamheten som huvudman. Exklusive engångsposter för omställning är årets resultat -5,7 mnkr. När augustiprognosen arbetades fram var det fortfarande osäkerhet kring höstens volymer och det nya läsårets organisation.

Förskolans resultat är förbättrat med 13,6 mnkr jämfört med prognos. För hemkommunen är det föräldraavgifterna och statsbidrag som är högre. Huvudmannens resultat förklaras vid jämförelse med prognos av högre intäkter samt att reserv för oförutsedda kostnader inte tagits i anspråk.

Den största förändringen mot prognosen är en positiv avvikelse med 38 mnkr inom grundskolan. Resultatet för hemkommun är ett lägre underskott än i prognos. De största förändringarna är högre statsbidrag samt att antal elever blev 82 fler än förväntat. Huvudmannens resultat är förbättrat vilket främst beror på lägre personalkostnader trots högre volym.

Nämndens totala resultat för gymnasieskola överensstämmer med prognos. Hemkommunens resultat blev bättre främst beroende på högre statsbidrag. Huvudmannens resultat blev sämre främst beroende på högre engångskostnader. Dessa avser omställning enligt nämndens beslut 22 april 2015.

Årets resultat jämfört med budget

Nämndens budget var i balans för alla verksamheter förutom den egna huvudmannens gymnasieskola, men i budgeten ingick ett effektiviseringskrav motsvarande detta underskott, - 54 mnkr. Nämnden aviserade det beräknade underskottet 2015 genom nämndens budgetbeslut. Kommunfullmäktiges formella krav på nämnden är en ekonomi i balans redan 2015, vilket därmed innebär att det finns ett effektiviseringskrav i budget på 54 mnkr.

Genom nämndens beslut 22 april 2015 finns en plan för att successivt minska underskottet och få en ekonomi i balans läsåret 2017/2018. I budgeten ingick även en reserv för oförutsedda kostnader, totalt 23 mnkr, som inte har behövts tas i anspråk och därför förbättrar utfallet.

Nämnden har en positiv budgetavvikelse för förskola. Hemkommunen har dock en negativ avvikelse, -4,5 mnkr, främst beroende på högre volymer. Det positiva resultatet för huvudmannen, 21,3 mnkr, förklaras av högre intäkter i och med fler barn än budgeterat totalt, fler barn i de lägsta åldrarna samt längre vistelsetid. Övriga kostnader är lägre än budgeterat. I bokslutet finns inget utfall av oförutsedda kostnader som det fanns en budgetpost för på 10 mnkr.

Grundskoleverksamheten har ett överskott på nämndnivå. För hemkommun har fler elever dock generat ett underskott trots att statsbidragsintäkterna från Migrationsverket blev högre än förväntat. Den egna huvudmannens överskott, 33,0 mnkr, beror i huvudsak på fler elever och lägre personalkostnader. Statsbidraget för lågstadiesatsningen var okänt vid budgetbeslutet och kommunen fick beslut om tilldelningen under hösten. Volymökningen och lågstadiesatsningen har på totalnivå för huvudmannen inte medfört högre personalkostnader. Genom bland annat allmän återhållsamhet är utfallet för övriga kostnader lägre än budgeterat. Den budgeterade reserven för oförutsedda kostnader har inte något utfall i bokslutet.

Nämndens underskott för gymnasieskola beror avseende hemkommunen till stor del på att programpriserna baserades på en felaktig volym. Följden blev att programpriserna blev för höga. Antal elever blev fler än budgeterat. Huvudmannens underskott är lägre än budgeterat, men effektiviseringskravet är inte uppnått. I resultatet ingår kostnader av engångskaraktär, grundade på nämndens beslut 22 april 2015.

Nämndens ekonomiska resultat

Nämnden redovisar ett totalt resultat på – 18,3 mnkr, varav hemkommun – 29,8 och huvudman 11,5 mnkr.

Totalt UBN	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	4 152,7	4 152,7	4 152,7			
Intäkter från andra kommuner	194,5	193,6	196,5	8,0	4,4	24,0
Statsbidrag	37,0	24,5	18,1	46,8	51,3	41,4
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	66,0	65,9	64,1	0,1	0,1	0,1
Föräldraravgifter	175,6	174,1	172,9			
Intäkter från hemkommun	10,5	11,0	13,2	3 573,9	3 566,5	3 534,6
Övriga intäkter	8,7	5,0	10,0	156,3	143,9	121,0
Summa intäkter	4 645,0	4 626,8	4 627,5	3 785,1	3 766,2	3 721,1
Personalkostnader	-10,0	-10,5	-11,6	-2 359,7	-2 385,2	-2 318,0
Varav semesterskuldförändring	0,1	0,0	0,0	-5,4	-7,1	-5,7
Lokalkostnader	-5,5	-5,2	-5,2	-548,6	-553,4	-537,3
Köp av verks, hemkommun	-3 426,3	-3 420,2	-3 403,1	-148,8	-142,0	-117,4
Köp av verks, fristående	-1 130,0	-1 133,0	-1 139,6	-2,3	-1,7	-3,2
Skolskjutskostnader	-59,9	-56,2	-23,9	-64,3	-62,6	-91,9
Övriga kostnader	-43,3	-44,2	-44,1	-594,1	-606,2	-610,8
Summa kostnader	-4 674,9	-4 669,3	-4 627,5	-3 717,8	-3 751,1	-3 678,6
Resultat	-29,9	-42,5	0,0	67,3	15,1	42,5
Avskrivningar				-40,1	-40,0	-39,4
Finansiella poster	0,1	0,0	0,0	-3,1	-3,1	-3,1
Resultat före engångsposter	-29,8	-42,5	0,0	24,1	-28,0	0,0
Engångsposter				-12,6	-6,4	0,0
Resultat efter engångsposter	-29,8	-42,5	0,0	11,5	-34,4	0,0

Nämnden tilldelades totalt 4 152,7 mnkr i kommunbidrag från fullmäktige, varav 74 procent har gått till den egna huvudmannen. Övriga intäkter uppgår till 691 mnkr och total omsättning blir därmed 4 844 mnkr. Statsbidragen har ökat under året i och med ett ökat mottagande av nyanlända och nya statsbidrag till huvudman förskola och grundskola. Hemkommun återsöker bidragen från Migrationsverket. Volymerna är högre både för hemkommun och för huvudman inom alla skolformer förutom grundsärskola. Den största ökningen är numerärt inom grundskola. Utfallet av skolskjutskostnaden avviker mot budget både för hemkommun och för huvudman. Från 1 juli 2015 ingår inte den kostnaden i grundbelopp till grundskola eller i gymnasieskolans programpris. Kostnadsansvaret har flyttats över till hemkommun i syfte att nå en mer likvärdig hantering samt att sänka kostnaden.

För huvudman utgör personalkostnaderna 78 procent av summa kostnader. Den därefter största kostnaden är lokalkostnader som exklusive el, vatten och värme utgör 15 procent. Utfallet för övriga kostnader är för huvudman lägre än budget. Här ingår kostnad för de kammungemensamma stabfunktionerna samt IT-kostnaderna. Budgeten för stabskostnaderna var baserad på 2014 års kostnader i den tidigare organisationen med dess planerade utökning av stabfunktioner. Utfallet blev lägre än budgeterat för huvudman.

Antal barn/elever	Hemkommun			Huvudman				
	Utfall 2015	Budget 2015	Diff	Utfall 2015	varav från andra kommuner	Budget 2015	varav från andra kommuner	Diff
Verksamhet								
Förskola	11206	11 107	99	7366	37	7280	34	86
Grundskola F-9	21972	21 731	241	17801	195	17709	152	92
Grundsärskola	162	162	0	145	16	148	15	-3
Gymnasieskola*)	6379	6 324	55	6306	1 453	6323	1 384	-17
Gymnasiesärskola	105	99	6	123	36	120	37	3
Totalt antal barn/elever	39 824	39 423	401	31 741	1 737	31 580	1 622	161

I genomsnitt fanns under året 39 824 barn och elever inom nämndens ansvarsområde, en ökning med en procent, eller 401 barn/elever, jämfört med 2014. Den största ökningen i antal är inom grundskola. Totalt var i snitt 75 procent i den egna huvudmannens verksamheter.

Politisk verksamhet

Politisk verksamhet			
Belopp i mnkr	Utfall 2015	Prognos 08	Budget2015
Kommunbidrag	1,8	1,8	1,8
Summa intäkter	1,8	1,8	1,8
Fasta arvoden, politiker	-1,3	-1,3	-1,3
Sammanträdesarvoden	-0,7	-0,8	-0,4
Övriga kostnader	-0,1	-0,2	-0,1
Summa kostnader	-2,1	-2,3	-1,8
Resultat	-0,3	-0,5	0,0

Nämndens politiska verksamhet redovisar ett underskott med -0,3 mnkr för år 2015. Kommunfullmäktige har tilldelat ett för lågt kommunbidrag i förhållande till nämndens uppdrag. Nämnden har förutom ett arbetsutskott även tre skolformsutskott som hanterar individärenden samt svarar för fördjupad kunskap inom respektive skolform. Enbart de fasta arvoden uppgår till 1,3 mnkr. Jämfört med prognos är resultatet bättre med 0,2 mnkr beroende på lägre kostnader för utbildning och konferenser än beräknat.

I tabellerna är fortsättningsvis resultatet uppdelat per verksamhetsbegrepp för hemkommun respektive huvudman. De följer inte organisatorisk indelning utan kommunfullmäktiges styrning. Det innebär att huvudmannens resultat för respektive skolform inkluderar stödjande verksamheter som är organiserade i egna avdelningar; individstöd och utvecklingsenheten inom avdelningen systemstöd.

Förskoleverksamhet

Förskolan redovisar totalt 16,8 mnkr i resultat, varav hemkommun -4,5 mnkr och huvudman 21,3 mnkr.

Förskola	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	1 328,9	1 328,9	1 328,9			
Intäkter från andra kommuner	3,3	3,3	3,9			
Statsbidrag	4,3	3,0	0,7	2,2	0,7	0,0
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	30,0	30,0	30,4			
Föräldraravgifter	119,6	118,8	117,7			
Intäkter från hemkommun				971,1	967,7	945,6
Övriga intäkter	0,2	0,2	0,2	8,9	8,6	15,0
Summa intäkter	1 486,3	1 484,2	1 481,8	982,2	977,0	960,6
Personalkostnader	-0,1	0,0	0,0	-654,1	-654,4	-640,8
Varav semesterskuldförändring				-2,1	-1,5	0,0
Lokalkostnader	-5,5	-5,2	-5,2	-138,7	-139,8	-137,9
Köp av verks, hemkommun	-965,9	-963,4	-953,1	-4,1	-4,1	0,0
Köp av verks, fristående	-504,1	-506,1	-511,1			
Vårdnadsbidrag	-6,4	-6,6	-2,2			
Övriga kostnader	-8,9	-8,7	-10,2	-160,6	-167,2	-180,1
Summa kostnader	-1 490,9	-1 490,0	-1 481,8	-957,5	-965,5	-958,8
Resultat	-4,6	-5,8	0,0	24,7	11,5	1,8
Avskrivningar				-1,7	-1,7	-1,8
Finansiella poster	0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Resultat före engångsposter	-4,5	-5,8	0,0	22,8	9,6	-0,2
Engångsposter				-1,5	-0,6	0,0
Resultat efter engångsposter	-4,5	-5,8	0,0	21,3	9,0	-0,2

Hemkommun

Förskoleverksamheten redovisar ett underskott med -4,5 mnkr för år 2015. Resultatet beror på högre intäkter med 4,5 mnkr, och högre kostnader med 9 mnkr. Avvikelse mot budgeterad intäkt beror på högre intäkter från Migrationsverket, 2,9 mnkr, högre föräldraavgifter, 1,3 mnkr, samt ett utökat statsbidrag för obekväms omsorg, 0,3 mnkr.

Avvikelse mot budgeterad kostnad beror till viss del på att 99 fler barn haft en förskoleplats än som antagits i budget vilket genererar en merkostnad på cirka 12 mnkr. Kostnad för hyresbidrag blev 1,5 mnkr lägre beroende på att färre nya förskolor startas samt att behovet att nyttja hyresbidraget var lägre än beräknat i budget. Ersättning för vårdnadsbidrag blev 4,2 mnkr högre än budget. I budgeten överskattades ersättning till fristående huvudman med cirka 4 mnkr.

Jämfört med prognosen är resultatet 1,3 mnkr bättre. I slutet av året överfördes från arbetsmarknadsnämnden en extra utbetalning av schablonersättning för nyanlända med 1,1 mnkr.

Nettokostnad, d v s kostnad minus intäkter exklusive kommunbidrag blev 118,4 tkr per barn. I budget antogs en nettokostnad på 119,5 tkr per barn. Kommunfullmäktige antog en kostnad om 118,5 tkr per barn.

Nettokostnad / barn	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Nettokostnad totalt, tkr	1 327 065	1 328 132	1 326 777
Antal barn i förskola	11 206	11 175	11 107
Nettokostnad per barn, tkr	118,4	118,8	119,5

Nämnden beslutade i februari att avskaffa vårdnadsbidraget från och med 1 mars 2015, vilket betyder att inga nya ansökningar beviljas från det datumet. De familjer som har beviljats vårdnadsbidrag har rätt till fortsatt bidrag tills barnet fyller tre år. Det innebär att kostnader för vårdnadsbidrag kvarstår till och med februari 2017. Ersättning för vårdnadsbidrag uppgick till 6,4 mnkr. Kommunfullmäktige har tilldelat ett kommunbidrag på 2,2 mnkr, vilket ger ett underskott med -4,2 mnkr.

Sedan 2012 genomför kommunen en inkomstkontroll av föräldraavgifterna. Under år 2015 granskades inkomster från år 2013 mot avgiftsdebiteringen för samma år. De föräldrar som betalat för lite får en faktura medan föräldrar som betalat för mycket får en återbetalning. Detta görs under hösten och gav netto ge en intäkt med 4,8 mnkr varav förskolans andel är 3,6 mnkr och fritidshemsverksamheten andel är 1,2 mnkr.

Antal inskrivna barn inom förskoleverksamheten har ökat jämfört med föregående år med 44 barn. Ökningen har skett inom fristående förskola med 111 barn. Inom egen huvudman har antal inskrivna barn minskat med 69 barn.

Antal inskrivna förskolebarn	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2014
egen huvudman	7 352	7 326	7 251	7 421
fristående förskolor, Uppsala	3 828	3 823	3 832	3 717
annan kommun	26	26	24	24
Totalt antal barn	11 206	11 175	11 107	11 162

En utmaning under året har varit att möta behovet av platser i förskolan. Under 2015 har en ny fristående förskola startat i Näs Focksta. Tre fristående förskolor har utökat sina verksamheter under året med nya avdelningar; Edda förskola, Sanabil Al-Hanan och LiCa förskolor. Det har också skett utökningar av pedagogisk omsorg där Ekoxen föräldrakooperativ har anställt fler dagbarnvårdare. Ugglans förskola och familjedaghem har också utökat sin verksamhet under 2015. Den egna huvudmannen har avslutat tre förskolor sin verksamhet juni till augusti; Almtuna förskola, Kohagens förskola och Kristallens förskola.

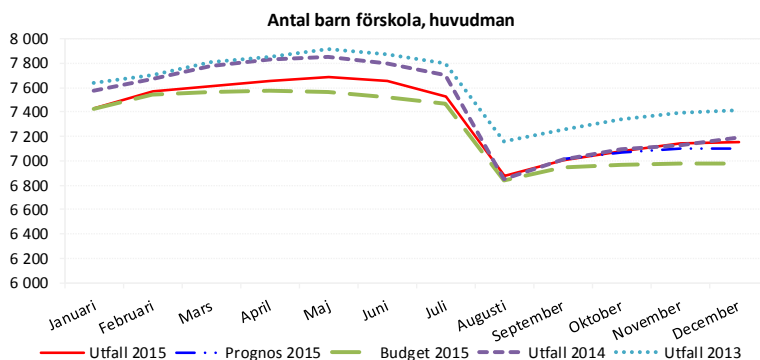
Huvudman

Förskolan redovisar ett överskott på 21,3 mnkr vilket är 12,3 mnkr bättre än prognos. Intäkterna är 21,6 mnkr högre och kostnaderna 1,3 mnkr lägre än budget. De högre intäkterna förklaras i huvudsak av högre volymer än både i budget och prognos samt fler barn i de lägsta åldrarna och längre vistelsetider. Under hösten tillkom statsbidrag för att minska barngruppernas storlek. Totalt erhöles 2,2 mnkr i statsbidrag för mindre barngrupper och nyanlända. Detta samt de högre volymerna har inneburit högre personalkostnader.

Volym och nyckeltal	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Antal barn i förskola	7 366	7 357	7 280
Antal barn/åa (höstterminen)	5,700	5,610	5,985

Antal barn har i snitt ökat med 86 barn jämfört med budget och nio jämfört med prognos. Jämfört med föregående år är det 90 färre barn. Nyckeltalen antal barn per årsarbetare visar att barngrupperna är mindre än budget. Fler barn med ökad vistelsetid har medfört fler anställda vilket ger ett lägre nyckeltal. Jämfört med prognos är nyckeltalen något högre.

Lokalkostnaderna blev något lägre delvis på grund av försenad nybyggnation av en förskola. Antal kvadratmeter per barn är i snitt 11,85 per barn vilket är samma nivå som 2014. Hyreskostnad per barn har dock ökat något, från 17,7 tkr till 18,1 tkr. Övriga kostnader är lägre än budget till följd av lägre stabskostnad, lägre kostnad för el och städ samt allmän återhållsamhet. Reserven för oförutsedda kostnader, 10 mnkr, har inte nyttjats. Stödjande verksamhet har ett underskott på 0,8 mnkr.

Diagrammet visar antal barn per månad och variation under året. I maj månad fanns 672 barn fler i huvudmannens förskolor jämfört med september. Detta ställer krav på en flexibel organisation vad gäller både bemanning och lokal.

Kommunens förskolor arbetar med kvalitetssäkringssystemet Qualis där kvaliteten granskas utifrån elva områden, t.ex. utveckling och lärande, trygghet och trivsel, styrning och ledarskap. De granskningar som gjorts under 2015 visar en positiv utveckling av verksamhetens kvalitet. Det finns också en positiv trend när det gäller resultaten från föräldraenkäten. Det har inom förskoleverksamheten bland annat gjorts en medveten satsning på att utveckla informationen till föräldrar om förskolans uppdrag och hur man arbetar i förskolan, vilket bedöms ha givit positiv effekt. Även om likvärdigheten blivit bättre finns skillnader i kvalitet mellan olika förskolor som behöver fortsatt uppmärksamhet. Tillgång till förskolelokaler, en ökande sjukfrånvaro och allt större svårigheter att rekrytera utbildad personal är områden där det pågår strategiskt arbete. Ytterligare information om förskolan finns under respektive inriktningsmål i bilaga till bokslutet.

Grundskola, förskoleklass och fritidshem

Grundskola, förskoleklass och fritidshem redovisar ett totalt resultat på 20,0 mnkr, varav hemkommun -13,1 mnkr och huvudman -33,0 mnkr.

Grundskola	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	2 036,8	2 036,8	2 036,8			
Intäkter från andra kommuner	16,1	16,2	16,2	3,9	3,0	16,4
Statsbidrag	17,7	12,0		34,4	39,8	28,8
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	24,0	24,0	24,4			
Föräldraravgifter	56,0	55,3	55,2			
Intäkter från hemkommun				1 810,1	1 806,4	1 806,3
Övriga intäkter	0,2	0,0	1,4	24,0	19,4	19,5
Summa intäkter	2 150,8	2 144,3	2 134,0	1 872,4	1 868,6	1 871,0
Personalkostnader				-1 148,7	-1 175,9	-1 153,0
Varav semesterkuldförändring				-4,3	-4,4	-5,0
Lokalkostnader				-250,8	-250,2	-244,3
Köp av verks, hemkommun	-1 706,5	-1 703,6	-1 706,9	-103,1	-99,4	-96,3
Köp av verks, fristående	-402,6	-402,7	-406,5	-0,6	-0,4	-2,7
Skolskjutskostnader	-42,6	-41,3	-16,1	-35,7	-35,2	-56,4
Övriga kostnader	-12,2	-12,9	-14,7	-283,5	-291,8	-301,5
Summa kostnader	-2 163,9	-2 160,5	-2 144,2	-1 822,4	-1 852,9	-1 854,2
Resultat	-13,1	-16,2	-10,2	50,0	15,7	16,8
Avskrivningar				-15,0	-16,0	-15,1
Finansiella poster				-1,4	-1,4	-1,3
Resultat före engångsposter	-13,1	-16,2	-10,2	33,6	-1,7	0,4
Engångsposter				-0,6	-0,6	0,0
Resultat efter engångsposter	-13,1	-16,2	-10,2	33,0	-2,3	0,4

Hemkommun

Grundskola, förskoleklass och fritidshem redovisar totalt ett underskott med -13,1 mnkr för år 2015. Resultatet beror på högre intäkter med 6,6 mnkr och högre kostnader med 19,7 mnkr. Avvikelse mot budgeterad intäkt beror på högre intäkter från Migrationsverket för schablonersättning med 4,7 mnkr samt högre ersättning till undervisning till nyanlända med 2,9 mnkr.

Avvikelse mot budgeterad kostnad beror på en volymökning med 241 elever. Kostnad för grundbelopp och strukturersättning för dessa elever uppgår till 16,8 mnkr. Det tilläggsbelopp som utbetalas för nyanlända elever överskred budget med 1,4 mnkr. Kostnad för elever med särskilda behov placerade i annan kommun har minskat med 5,4 mnkr. Detta beror på att Uppsala kommun upphört att ersätta kostnader för särskilt stöd då eleven blivit skriven i annan kommun. Skolskjutskostnaden blev 3 mnkr högre än budget där avvikelsen till största del hänförs till vårterminen. I tabellens budgetkolumn under hemkommun ingår busskort till fristående grundskola i Uppsala för vårterminen samt taxikostnader för elever med särskilda behov. För huvudman ingår helårskostnad för busskort och taxiresor i budget för 2015. Från hösten redovisas kostnaden för busskort för samtliga elever under hemkommun.

I syfte att skapa likvärdighet har skolskjutsfrågor centraliserats inom antagningsenheten. Den nya organisationen gäller från hösten 2015 och leder till kostnadseffektivitet. Inför höstterminen har UL gjort om från att tidigare ha två pris, ett för zon och ett för stadsbuss, till ett pris per månad. Jämfört med vårterminen ökar snittpriset per månad men samtidigt

minskar antal utdelade busskort. I bokslutet finns en osäkerhet om den faktiska kostnaden för busskort för höstterminen då kommun och UL inte är helt överens om antal beviljade/nyttjade busskort.

Nettokostnad, d v s kostnad minus intäkter exklusive kommunbidrag, blev 93,3 tkr per elev. I budget antogs en nettokostnad på 93,7 tkr per barn. Kommunfullmäktige antog en kostnad om 94,6 tkr per elev.

Nettokostnad / elev	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Nettokostnad totalt, tkr	2 049 848	2 052 978	2 036 793
Antal elever i grundskola	21 972	21 896	21 731
Nettokostnad per elev, tkr	93,3	93,8	93,7

Antal elever fortsätter att öka i grundskolan och det har varit svårt att kunna erbjuda skolplacering utifrån förstahandsval. Jämfört med 2014 har antalet elever i genomsnitt ökat med 894 elever beroende till största delen på demografiska faktorer men från hösten också till viss del på ankommande av asylsökande. Ökningen av antalet asylsökande skedde i huvudsak under månaderna oktober-december.

Antal elever i grundskola F-9	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2014
egen huvudman	17 637	17 562	17 425	17 002
fristående skolor, Uppsala	4 253	4 246	4 235	4 018
annan kommun	82	88	71	58
Totalt antal barn	21 972	21 896	21 731	21 078

I juni avslutade cirka 1 870 elever åk 9 i kommunens grundskolor och i augusti tog kommunens grundskolor emot cirka 2 400 nya elever i förskoleklassen varav cirka 93 % placerades utifrån sitt förstahandsval i skolvalet. För 147 elever valde inte målsmännen något alternativ i skolvalet. Dessa placerades enligt närhetsprincipen.

Tiundaskolan har flyttat ur sina tidigare lokaler eftersom dessa ska ersättas av en nybyggd skola. Undervisningen har under ombyggnationen förlagts till Fyrisskolan. En ny fristående grundskola med inriktning mot elever i behov av särskilt stöd har startat under 2015, Magelungen Utveckling AB.

För att stärka förutsättningarna för likvärdighet mellan skolor togs beslut om en ny modell för strukturersättning som gäller från 2016. Den nya modellen gör att resurser omfördelas till förmån för skolor, oavsett huvudman, som har större utmaningar.

Alla grundskolor belägna i kommunen deltar i Matematiklyftet som drivs av SKL med syfte att förbättra elevernas matematikkunskaper. Resultatet av den treåriga satsningen följs upp under våren innan den avslutas i juni 2016.

Huvudman

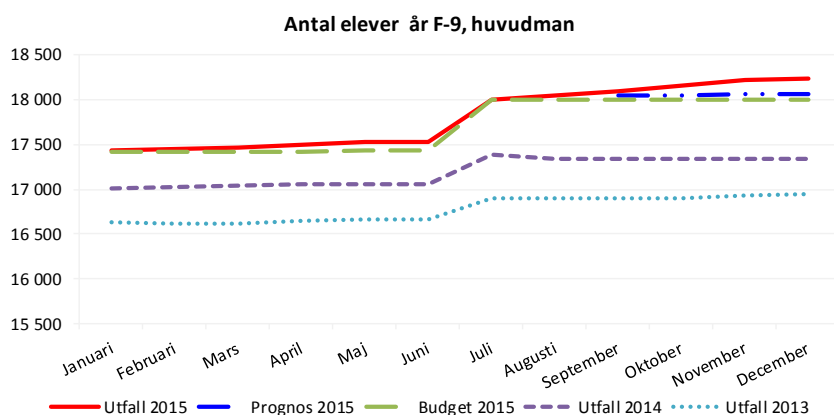
Grundskolan, förskoleklass och fritidshem redovisar ett överskott på 33 mnkr vilket är 35 mnkr bättre än prognos. Stödande verksamheten står för 8,4 mnkr av avvikelserna jämfört med prognos, vilket främst beror på att personal inte tillsatts enligt plan samt på ett ökat antal elever. Intäkterna har till synes en liten avvikelse jämfört med budget eftersom ersättning för skolskjuts inte ingår i grundersättningen från 1 juli 2015, 25,4 mnkr. Men de högre volymerna och fler nyanlända har genererat en högre intäkt. Statsbidraget riktat för lågstadiesatsningen har tillkommit från hösten men i bokslutet ingår lägre intäkt än prognostiserat.

De högre intäkterna jämfört med prognos förklaras av 38 fler elever och 90 fler barn i fritidshem. Avvikelsen mot budget är 92 fler elever och 51 fler i fritidshem.

Volym	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Antal elever i grundskola, år F-9	17 801	17 763	17 709
Antal elever i fritidshem	7 580	7 490	7 529

Kostnaderna blev 30 mnkr lägre än prognos vilket till största delen beror på lägre personalkostnader och som beror på utebliven planerad personalökning men också vakanta tjänster. Vid prognostillfället rådde osäkerhet kring bemanning för höstterminen och i vilken utsträckning statsbidrag för lågstadiesatsningen kunde användas. Ansökan om statsbidrag för lågstadiesatsningen beviljades sent under hösten vilket gjorde att den inte hann effektueras under året. Volymökningen har hanterats genom förtätning i befintliga klasser. Förtätningen kan avläsas på måttet antal kvadratmeter per barn, som har minskat från 11,9 kvm till 11,5 kvm per elev. Lärartätheten, antalet pedagoger per 100 elever, visar dock bara marginella skillnader.

Övriga kostnader är lägre än budget främst beroende på att höstterminens skolskjutskostnad, redovisas på hemkommun och därför är 23 mnkr lägre. Måltidskostnaderna blev 5 mnkr högre till följd av volymökning. Ett antal kostnadsposter, bland annat städ och stabskostnaden blev lägre.

Antal elever år F-9 har ökat under de senaste åren och för 2015 med i snitt 715 elever mellan vår- och hösttermin 2015. Jämfört med 2014 har volymen ökat med 3,5 procent och med 6,1 procent jämfört med 2013.

Det finns sedan 2013 en nationellt svagt vikande tendens gällande behörighet till gymnasieskolan och även i Uppsala sjönk andelen behöriga elever till gymnasieskolan 2015. Uppsala visar dock bättre resultat än riket och även än jämförbara kommuner. Positivt är att det genomsnittliga meritvärdet har stigit. Vidare visar resultat på elevenkäter generellt en positiv utveckling. Både när det gäller betygs- och enkätresultat finns dock skillnader mellan skolenheter som fortsatt behöver uppmärksammas. Ett viktigt steg i att förbättra utbildningsresultaten och likvärdigheten mellan skolor handlar om att stärka det övergripande systematiska kvalitetsarbetet. Ett fortsatt arbete behövs med att stärka samarbetet mellan skolenheter och mellan skolformer. Det är särskilt angeläget i ljuset av det stora antalet nyanlända och svårigheten att snabbt hitta behörig personal. Mer om grundskolan finns att läsa under respektive inriktningsmål i bilaga.

Grundsärskola

Grundsärskolan redovisar totalt ett resultat på 3,6 mnkr varav hemkommun 2,7 mnkr, huvudman 4,4 mnkr.

Grundsärskola	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	77,5	77,5	77,5			
Intäkter från andra kommuner	5,3	5,4	5,1	2,8	0,2	6,4
Statsbidrag				0,1	0,3	0,1
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	0,8	0,8	0,7			
Intäkter från hemkommun				71,5	73,6	67,1
Övriga intäkter				1,5	0,5	0,4
Summa intäkter	83,6	83,7	83,3	75,9	74,6	74,0
Personalkostnader				-41,1	-43,0	-41,7
Varav semesterskuldförändring				-0,2	-0,2	0,0
Lokalkostnader				-5,8	-5,9	-5,9
Köp av verks, hemkommun	-59,7	-60,1	-61,2	-16,4	-15,7	-15,9
Köp av verks, fristående	-12,7	-12,9	-12,5	-0,1	-0,1	-0,1
Skolskjutskostnader	-7,8	-8,6	-8,6	-4,7	-4,4	-5,1
Övriga kostnader	-0,8	-0,7	-1,0	-3,1	-3,6	-6,1
Summa kostnader	-81,0	-82,3	-83,3	-71,2	-72,7	-74,8
Resultat	2,6	1,4	0,0	4,7	1,9	-0,8
Avskrivningar				-0,3	-0,3	-0,4
Finansiella poster	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före engångsposter	2,7	1,4	0,0	4,4	1,6	-1,2
Engångsposter						
Resultat efter engångsposter	2,7	1,4	0,0	4,4	1,6	-1,2

Hemkommun

Grundsärskola redovisar ett positivt resultat med 2,7 mnkr för år 2015. Resultatet förklaras av lägre kostnad för tilläggsbelopp till elever i behov av särskilt stöd än budgeterat. Kostnaden räknat i snitt på alla elever, d v s även de elever som inte har tilläggsbelopp, har minskat från 49 tkr per elev 2014 till 37 tkr per elev 2015. Kostnaden för skolskjuts har minskat med 0,8 mnkr jämfört med budget.

Nettokostnad / elev	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Nettokostnad totalt, tkr	74 830	76 097	77 457
Antal elever i grundsärskola	162	160	162
Nettokostnad per elev, tkr	461,9	475,6	478,1

Antal elever inom grundsärskolan uppgick till 162 och är oförändrat jämfört med budget och föregående år. Antal elever som är individintegrerade i grundskolan har minskat från tre elever 2014 till en elev 2015. Nettokostnad per elev har sjunkit jämfört med budget och föregående år. Minskningen av nettokostnad beror dels på lägre kostnad för tilläggsbelopp samt att skolskjuts och övriga kostnader är lägre än budget.

Huvudman

Grundsärskola redovisar ett positivt resultat med 4,4 mnkr vilket är 2,8 mnkr bättre än prognos. Stödande verksamhet har ett överskott, 1,8 mnkr, vilket främst beror på att personal där inte tillsatts enligt plan.

Vid budgetarbetet var strukturstödet för sarskolan inte fastställt vilket beror på att en omfördelning behöver göras baserat på stödbehovet hos respektive elev. Trots detta blev avvikelserna gentemot budget liten.

Volym	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Antal elever i grundsarskola	145	145	148

Det har under året inte varit någon utökning av antalet elever, varken jämfört med budget för 2015 eller jämfört med 2014. Lärartätheten har dock vid jämförelse mellan december 2015 och augusti 2014 minskat med 2,5 årsarbetare.

Utbildningsförvaltningen har under 2015 arbetat med att utforma metoder för att följa upp kvalitet i sarskolan. Under 2016 kommer enhetliga enkätundersökningar att genomföras i såväl grundsarskola som gymnasiesarskola. Även fristående huvudmän bjuds in att delta i undersökningarna.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan redovisar ett totalt resultat på -59,8 mnkr, varav hemkommun -11,5 mnkr och huvudman -48,3 mnkr.

Gymnasieskola	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	656,8	656,8	656,8			
Intäkter från andra kommuner	156,3	155,3	157,5	0,1	0,0	0,1
Statsbidrag	15,1	9,5	7,2	9,6	8,9	7,9
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	10,5	10,5	8,0			
Intäkter från hemkommun				665,7	662,2	664,6
Övriga intäkter	7,5	4,0	8,0	28,0	27,7	16,1
Summa intäkter	846,2	836,1	837,5	703,4	698,8	688,7
Personalkostnader				-413,4	-406,9	-364,4
Varav semesterkuldförändring				-0,4	-0,7	-0,5
Lokalkostnader				-134,7	-138,6	-128,7
Köp av verks, hemkommun	-643,7	-642,7	-627,3	-23,0	-20,9	-8,2
Köp av verks, fristående	-203,1	-200,9	-198,8	-0,8	-0,6	-0,5
Skolskjutskostnader				-22,9	-22,9	-24,9
Övriga kostnader	-10,9	-11,1	-11,4	-123,5	-123,1	-131,7
Summa kostnader	-857,7	-854,7	-837,5	-718,3	-713,0	-658,4
Resultat	-11,5	-18,6	0,0	-14,9	-14,2	30,3
Avskrivningar				-22,3	-21,3	-21,5
Finansiella poster				-1,5	-1,5	-1,5
Resultat före engångsposter	-11,5	-18,6	0,0	-38,7	-37,0	7,3
Engångsposter				-9,6	-4,0	0,0
Resultat efter engångsposter	-11,5	-18,6	0,0	-48,3	-41,0	7,3

Hemkommun

Gymnasieskolan redovisar ett årsutfall för 2015 på -11,5 mnkr vilket är 7,1 mnkr bättre än prognosen. Den huvudsakliga förklaringen är ökade statsbidrag för nyanlända.

Största orsaken till underskottet jämfört med budget är att volymer för årskurs 1 hösten 2015 gällande fristående huvudman inte räknades med i underlaget när programpriserna för 2015 räknades fram. Följden blev att priserna blev för höga.

Nettokostnad / elev	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Nettokostnad totalt, tkr	668 277	675 349	656 794
Antal elever i gymnasieskola	6 379	6 347	6 324
Nettokostnad per elev, tkr	104,8	106,4	103,9

Antalet årselever blev 55 fler än Kommunfullmäktiges och nämndens budgeterade volym, vilket främst hänger samman med den under hösten kraftigt ökade volymen asylsökande.

Nettokostnaden per elev blev cirka 900 kr högre än budgeterat huvudsakligen på grund av en högre andel Språkin introduktionselever.

Antal elever i gymnasieskola	Utfall 2015	Prognos 08
egen huvudman	4 748	4 741
fristående skolor, Uppsala	1 378	1 358
annan kommun	253	248
Totalt antal barn	6 379	6 347

Antal elever blev i snitt 32 fler än budgeterat. Av alla eleverna går 75 procent inom den egna huvudmannens verksamhet.

Antalet asylsökande personer i gymnasieålder ökade kraftigt under de sista månaderna 2015. Det har varit och är en utmaning att ordna skolplacering för den stora mängden nya elever. Den stora förändringen i volymerna kommer att synas först 2016 då skolplacering är ordnad. Inför hösten 2016 beräknas en volymökning med cirka 1000 elever utöver demografisk utveckling i övrigt.

Huvuddelen av asylsökande elever tas emot inom språkin introduktion i huvudmannens gymnasieskolor, men ett samarbete pågår för att främja att fler fristående gymnasieskolor också ska ta emot elever i språkin introduktion.

Huvudman

Årets resultat för huvudman blev -38,7 mnkr före engångsposter, 9,6 mnkr. Av resultatet hänförs 7 mnkr i överskott till stödverksamhet. Budget innehöll ett effektiviseringskrav motsvarande verksamhetens underskott, -54 mnkr, eftersom kommunfullmäktiges formella krav är en budget i balans. Effektiviseringskravet ligger till största delen som negativ personalkostnad samt som övrig kostnad. Genom nämndens beslut 22 april 2015 finns en plan för att successivt minska underskottet och få en ekonomi i balans läsåret 2017/2018. Årets resultat visar på att planen har reducerat kostnaderna. Engångsposterna härrörs till omställningen av verksamheten och avser övertalighet och tomställda lokaler.

Intäkterna blev 14,7 mnkr högre än budgeterat, varav 10 mnkr högre bidrag. Ett EU-projekt om 5 mnkr var inte budgeterat men kostnader finns med motsvarande belopp och påverkar därför inte resultatet. Personalkostnaderna överskred budget med 5 mnkr när man bortser från effektiviseringskravets påverkan. Effekten av 2015 års löneavtal blev närmare 9 mnkr. Antal lärartjänster har reducerats med 21 årsarbetare. Lokalkostnaden blev 3 mnkr lägre än

budgeterat, delvis i och med en erhållen hyresrabatt för Ekeby skolans lokaler. Under året har lokalerna på Sylveniusgatan lämnats och vissa ytor på Bolandsgatan har friställts.

Volym	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Antalet elever i gymnasieskola	6 306	6 313	6 323

Antalet elever är 17 färre än budgeterat och något lägre än prognos. I volymerna ingår elever i språkinträdning och de är i snitt 126 fler under höstterminen än under vårterminen. I snitt har 420 elever varit registrerade i språkinträdning under 2015. Nämndens beslut 22 april 2015 innebär att ett par inriktningar lades ned vilket medförde ett förväntat tapp av elever vid höstens antagning.

I fråga om andelen gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom fyra år har resultatet förbättrats, både inom Uppsala kommun och nationellt. Eftersom värdet för 2015 gäller den nya gymnasieskolan (Gy11) medan de tidigare värdena utgår från det tidigare systemet är inte värdena helt jämförbara men det är naturligtvis glädjande med den positiva förändringen. Också resultaten från elevenkät visar positiv utveckling.

Precis som inom förskola och grundskola finns det skillnader mellan olika skolenheter som behöver uppmärksammas. Under året har gymnasieavdelningen arbetat medvetet med att skapa systematik och samarbete mellan de olika skolorna, ett arbete som kommer att fortsätta 2016. Gymnasieavhoppen har minskat på några skolor, men det behövs fortsatta analyser för att identifiera orsaker och eventuella mönster.

Beslutet om omstrukturering och effektivisering inom gymnasieskolan som togs i april 2015 håller på att verkställas enligt tidsplan.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolan redovisar ett totalt underskott på -0,9 mnkr, varav hemkommun -3,1 mnkr och huvudman 1,3 mnkr.

Gymnasiesärskola	Hemkommun			Huvudman		
	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Belopp i mnkr						
Kommunbidrag	51,0	51,0	51,0			
Intäkter från andra kommuner	13,5	13,5	13,8	1,3	1,1	1,1
Statsbidrag				0,1	0,1	0,0
Momsbidrag, ej skattepliktig verks	0,6	0,6	0,6			
Intäkter från hemkommun				51,7	52,0	51,2
Övriga intäkter	0,1	0,1		0,7	3,0	0,1
Summa intäkter	65,2	65,2	65,4	53,8	56,2	52,4
Personalkostnader				-33,4	-36,8	-36,3
Varav semesterskuldförändring				0,2	-0,1	0,0
Lokalkostnader				-8,4	-9,7	-8,9
Köp av verks, hemkommun	-50,6	-50,5	-49,6	-1,1	-1,5	-2,1
Köp av verks, fristående	-10,5	-10,5	-10,7	0,0	0,0	0,0
Skolskjutskostnader	-6,5	-6,3	-4,2	-0,9	-0,1	-0,4
Övriga kostnader	-0,7	-0,7	-0,9	-8,5	-8,6	-6,9
Summa kostnader	-68,3	-68,0	-65,4	-52,3	-56,7	-54,6
Resultat	-3,1	-2,8	0,0	1,5	-0,5	-2,2
Avskrivningar				-0,2	-0,2	-0,2
Finansiella poster						
Resultat före engångsposter	-3,1	-2,8	0,0	1,3	-0,7	-2,4
Engångsposter						
Resultat efter engångsposter	-3,1	-2,8	0,0	1,3	-0,7	-2,4

Hemkommun

Verksamheten gymnasiesärskola redovisar ett negativt resultat på -3,1 mnkr för år 2015. Kostnaden för elever hos huvudman överskrider budget med 1 mnkr beroende på fler elever än budgeterat.

Nettokostnad / elev	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Nettokostnad totalt, tkr	54 076	53 795	50 975
Antal elever i gymnasiesärskola	105	103	99
Nettokostnad per elev, tkr	515,0	522,3	514,9

Nettokostnad per elev blev 515 tkr år 2015 och överensstämmer med den budgeterade nettokostnaden. I prognosen per augusti underskattades antal elever inom gymnasiesärskolan med två. Gymnasiesärskolans programersättningar varierar från 316 tkr till 494 tkr för det dyraste vilket avser individuellt program för verksamhetsträning.

Huvudman

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott på 1,3 mnkr vilket är 2 mnkr bättre än prognos och 3,7 mnkr bättre än budget. Under året genomfördes en stor omorganisation när antalet enheter reducerades från tre till en. I samband med detta lämnades vid halvårsskiftet Ottelinskolan och lokalerna på Sylveniusgatan. Vidare minskades lärarstyrkan med 28 procent eller 10 årsarbetare. Även antalet icke-undervisande personal sjönk med sju årsarbetare, vilket motsvarade en neddragning med 15 procent.

Volymer	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Antalet elever gymnasiesär	123	122	120

Antalet elever har under året varit något fler än budgeterat. En tredjedel av totala antalet elever kommer från andra kommuner. Eftersom personkrets för gymnasiesärskolan ändrades vid gymnasiereformen har de elever som nu går i gymnasiesärskolan totalt sett ett större stödbehov.

Utbildningsförvaltningen har under 2015 arbetat med att utforma metoder för att följa upp kvalitet i särskolan. Under 2016 kommer enkätundersökningar att genomföras i såväl grundskola som gymnasiesärskola.

Vuxenutbildning

Denna verksamhet ansvarar arbetsmarknadsnämnden för som huvudman. Verksamheten bedrivs dock inom ramen för utbildningsförvaltningen och därför redovisas den ekonomiska resultatbilderna här.

Vuxenutbildning			
Belopp i mnkr	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Intäkter från hemkommun	60,7	58,0	54,2
Övriga intäkter	5,4	6,4	8,5
Summa intäkter	66,1	64,4	62,7
Personalkostnader	-43,6	-44,6	-45,5
Varav semesterskuldförändring	0,9	0,1	0,0
Lokalkostnader	-9,2	-9,0	-9,6
Köp av verks, hemkommun	-0,6	-0,4	0,0
Köp av verks, fristående	-0,8	-0,6	0,0
Övriga kostnader	-9,7	-9,7	-9,6
Summa kostnader	-63,9	-64,3	-64,7
Resultat	2,2	0,1	-2,0
Avskrivningar	-0,4	-0,4	-0,4
Finansiella poster	-0,1	-0,1	-0,1
Resultat före engångsposter	1,7	-0,4	-2,5
Engångsposter	-0,4	0,0	0,0
Resultat efter engångsposter	1,3	-0,4	-2,5

Jämfört med budget uppvisar de olika vuxenutbildningsskolformerna sammantaget ett överskott. Däremot fortsätter en negativ trend för den gymnasiala vuxenutbildningen som har ett underskott på cirka 1,9 mnkr.

Övriga verksamheter

I övriga verksamheter ingår verksamheter som inte hör till verksamhetsblocket pedagogisk verksamhet. Här ingår stiftelsen Jälla, korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år som omsorgsnämnden ansvarar för samt mottagningsenheten för nyanlända.

Övriga verksamheter			
Belopp i mnkr	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Intäkter från hemkommun	0,4	1,4	0,0
Övriga intäkter	9,8	7,0	8,6
Summa intäkter	10,2	8,4	8,6
Personalkostnader	-9,4	-7,5	-7,0
Varav semesterskuldförändring	0,2	0,0	0,0
Lokalkostnader	-1,0	-0,2	-0,2
Övriga kostnader	-1,4	-1,4	-1,2
Summa kostnader	-11,8	-9,1	-8,4
Resultat	-1,6	-0,7	0,2
Avskrivningar	-0,1	-0,1	0,0
Finansiella poster	0,0	0,0	0,0
Resultat före engångsposter	-1,7	-0,8	0,2
Engångsposter	0,0	0,0	0,0
Resultat efter engångsposter	-1,7	-0,8	0,2

Resultatet för de övriga verksamheterna är -1,7 mnkr, ett underskott som hänförs främst till mottagningsenheten för nyanlända, -1,4 mnkr.

Vidtagna åtgärder för ekonomi i balans

Under året har åtgärder vidtagits inom flera verksamheter för att sänka kostnaderna samt för att anpassa verksamheterna till givna förutsättningar. Den totala helårseffekten uppgår till 65-70 mnkr. I och med den nya organisationen har administrativa funktioner och rutiner kunnat förändras för att få en effektiv och likvärdig handläggning i ett 0-19-års perspektiv. Under året har förskolan lämnat fem lokaler och inom grundskolan har klasser förtätats med bibehållen bemanning. Inom gymnasieskolan har lokaler lämnats och tjänster avslutats. Samordning av beslut om skolskjutsar beräknas sänka kostnaderna. Digitaliseringen inom språkskolan sänker personalkostnaderna och antalet bilresor.

Investeringar

Investeringar, huvudman Belopp i mnkr	Utfall 2015	Prognos 08	Budget 2015
Förskola	0	2	2
Grundskola	14	16	16
Gymnasieskolan	20	23	25
Individstöd	1	1	1
Reserv		5	2
Totalt	35	46	46
Investeringsram enligt IVE		46	46

Under året har huvudmannen nyttjat 35 mnkr av årets investeringsram. IT-investeringarna inklusive datorer till gymnasieelever uppgår till 23 mnkr. Andra stora objekt är fordon och utrustning till yrkesprogrammen samt utrustning och möbler i samband med upprustning av lokaler och därutöver återinvesteringar av möbler. Förseningar i nybyggnationer och lokalrenoveringar har gjort att investeringarna blivit lägre än budgeterat.

Pågående investeringar

Nämnden har inga pågående investeringar.

Lönekostnadsutveckling

LÖNEKOSTNADSUTVECKLING			
Belopp i tusen kronor			Effekt av
	Bokslut	Prognos aug.	<u>löneavtal %</u>
Lönekostnad (konto 50-51)	1 693 044	1 707 865	3,4%

Lönekostnaderna är 14,0 mnkr lägre än budgeterat. Den största avvikelserna är inom grundskoleverksamhet år F-9 med 17 mnkr lägre kostnad framförallt på grund av att lågstadiesatsningen inte hann få full effekt under hösten. Gymnasieskola har lägre kostnad i och med vidtagna åtgärder. Helårseffekten av 2015 års löneavtal blev totalt 56,6 mnkr.

Bilagor

- Rapportering av inriktningsmål, uppdrag och övriga frågor från IVE
- Uppföljning av internkontrollplan

Handläggare

Katarina Håkansson m.fl.

Datum

2016-01-25

Diarienummer

**Preliminär version, ej
behandlad i
utbildningsnämnden****Rapportering av inriktningsmål, uppdrag och övriga frågor i
årsbokslut, UBN-2016-0261**

Nedan redovisar utbildningsnämnden utifrån de inriktningsmål, uppdrag och övriga frågor som fanns i Inriktning, verksamhet, ekonomi (IVE) 2015. Resultaten av de indikatorer som redovisas gäller, om inte annat anges, Uppsala som helhet, det vill säga både kommunala och fristående verksamheter. Utbildningsnämnden styr som huvudman över de kommunala verksamheterna medan den fördelar medel som hemkommun till såväl kommunala som fristående enheter.

1. Inriktningsmål**Alla barn och unga garanteras en trygg och kunskapsorienterad skolmiljö.**

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är inte uppnått	Målet gällande elevers trygghet och att de vistas i en kunskapsorienterad miljö mäts via indikatorer som hämtas från de enkäter som besvaras av föräldrar med barn i förskolan respektive elever i grundskola och gymnasieskola. Som tydliggörs i tabellerna nedan är de förändringar som sker i allmänhet mycket små. Skollagens krav är att alla barn och elever har rätt att känna sig trygga i skolan varför målet vad gäller trygghet inte är uppnått.

Uppsalas resultat för grundskolan ligger mycket nära medelvärdet för frågan i den enkätundersökning SKL genomför i en stor del av Sveriges kommuner. Det finns således anledning att tro att svårigheten att nå målet inte bara gäller för Uppsala kommun utan återfinns i många kommuner. Det finns dock stora skillnader mellan resultaten sett till olika skolor och det betyder att likvärdigheten är ett område som fortsatt behöver prioriteras.

Nämnden fortsätter prioritera frågor om likvärdighet både vad gäller utbildningens kvalitet och likabehandling och arbete mot kränkande behandling.

Den samlade organisation som skapats inom utbildningsområdet har ökat förutsättningarna att styra och leda för en likvärdig skola. Nämndens mål synliggörs i förvaltningens verksamhetsplan och regelbundna avstämningar görs av hur långt arbetet kommit.

En utmaning är att skapa likvärdighet mellan både skolformer och skolor vad gäller övergångar. Gemensamma riktlinjer tas därför fram för övergångar både mellan skolformer och mellan skolor.

Variationerna i resultat mellan olika skolor tyder på att arbetet med trygghet i skolan kräver ett kontinuerligt och medvetet arbete. Det finns många skolor som lyckas väl med sitt likabehandlingsarbete men också skolor där man kan behöva stöd i sitt utvecklingsarbete. För att målet ska uppnås och för att skapa en positiv utveckling bör insatser riktas till verksamheterna med lägst resultat över tid.

Inom den kommunala verksamheten genomförs kompetensutveckling inom förskolan gällande genus och normkritiskt tänkande. I grund och gymnasieskolan görs uppföljningar av elevhälsoplaner och skolorna får återkoppling av vad som behöver utvecklas. En kontinuerlig uppföljning av frånvaro görs också. Förskolornas och skolornas planer mot diskriminering och kränkande behandling följs upp och revideras årligen.

Indikatorer

6a. Andel elever som känner sig trygga i skolan.

Källa: Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet.

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Elever i grundskolans åk 5:	96	94	93	93	95
Elever i grundskolans åk 8:	90	91	91	91	93
Elever i gymnasieskolans åk 2:	94	94	94	94	95

6b. Andel föräldrar som är trygga när deras barn vistas i förskolan.

Källa: Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet.

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel föräldrar som angett att de är trygga när deras barn vistas i förskolan	97	97	97	97	98

6c. Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten

Källa: Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet.

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Medelvärde andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten	84	85	85	86	86

Utbildningsresultaten ska förbättras.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är inte uppnått	Sett till de målvärden som getts för inriktningsmålets indikatorer har målet inte uppnåtts och det finns stora skillnader mellan skolor. Det finns dock positiva tendenser att se närmare på.

Pojkarnas meritmedelvärde i årskurs 9 har höjts och avståndet mellan flickors och pojkars resultat har således minskat. Flickornas meritmedelvärde har å andra sidan sjunkit något, för första gången sedan 2010. Ser man till den kommunala verksamheten har meritmedelvärdet höjts, både för flickor och för pojkar, medan det sjunkit något i fristående verksamheter.

Det finns sedan 2013 en nationellt svagt vikande tendens gällande behörighet till gymnasieskolan och även i Uppsala sjönk andelen behöriga elever till gymnasieskolan 2015. Uppsala visar dock på klart bättre resultat än riket och även jämförbara kommuner.

I fråga om andelen gymnasieelever som fullföljer sin utbildning inom 4 år har resultatet förbättrats, både inom Uppsala kommun och nationellt. Eftersom värdet för 2015 gäller den nya gymnasieskolan (Gy11) medan de tidigare värdena utgår från det tidigare systemet är inte värdena helt jämförbara men det är naturligtvis glädjande med den positiva förändringen.

Även när det gäller utbildningsresultaten finns det såldes stora skillnader mellan olika skolor och, i gymnasieskolan, mellan olika program. Sett till ett likvärdighetsperspektiv återstår även inom detta område en hel del arbete.

Ett viktigt steg i att förbättra utbildningsresultaten och likvärdigheten mellan skolor handlar om att stärka det övergripande systematiska kvalitetsarbetet i ett 0-19-årsperspektiv. Genom att stärka samarbetet mellan skolformer liksom mellan huvudman och verksamhetsansvariga skapas bättre förutsättningar för varje ansvarsnivå att arbeta för gemensamma mål. I det systematiska kvalitetsarbetet ingår också att arbeta med att utveckla uppföljning och analys, något som också sker i ett 0-19-årsperspektiv.

Uppföljning och analys görs både på enhetsnivå och övergripande nivåer. Genom att utveckla dessa processer förbättras möjligheterna för både förskolechefer, rektorer och övergripande ledningsnivåer att få kunskap om vilka utvecklingsområdena är och hur insatserna ska riktas. En förändrad modell för strukturersättning har tagits fram och kommer att följas upp och utvärderas. Modellen används för att kompensera för systematiska skillnader mellan olika enheter och därmed ge barn och elever likvärdiga förutsättningar att nå målen med utbildningen, oberoende av vilken skola eleven går i.

För att aktivt arbeta med att utveckla styrning och ledning har nämnden beslutat att delta i ett forskningsprojekt om styrning och ledning i skolan i samarbete med Institutet för näringslivsforskning (INF).

Såväl sommarskola som ferieskolor har genomförts för elever i både grundskola och gymnasieskola, med gott resultat.

Kommunen deltar i de statliga satsningarna i form av lågstadiesatsning, matematiklyft, läslyft, riktade karriärtjänster med mera. Kompetenshöjande insatser genomförs i såväl förskoleklass som fritidshem för att tydliggöra verksamheternas uppdrag. Fördelningen av nyanlända styrs för att skapa en mer allsidig elevsammansättning i skolorna.

Indikatorer

7a. Andel elever med behörighet till gymnasieskolan (yrkesprogram) efter avslutad grundskola.

Källa: Skolverket och Kommun- och landstingsdatabasen

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel elever med behörighet till gymnasieskolan (minst yrkesprogram) efter grundskolan, Uppsala	90	90	91	89	93
Andel elever med behörighet till gymnasieskolan (minst yrkesprogram) efter grundskolan, R8	88	87	86	85	
Andel elever med behörighet till gymnasieskolan (minst yrkesprogram) efter grundskolan, riket	88	87	87	86	

7b. Andel årsarbetare i förskolan med förskollärexamen

Källa: kommunens uppföljning samt Skolverket

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel årsarbetare i förskolan med förskollärexamen	Ingen uppgift	Ingen uppgift	36 (Kommunal regi:41)	Nationell statistik presenteras i mars 2016	45

7c. Genomsnittligt meritvärde för flickor och pojkar i grundskolans årskurs 9

Källa: Skolverket och Kommun- och landstingsdatabasen

Mätvärde	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Genomsnittligt meritvärde, Uppsala	Flickor: 231 Pojkar: 212	Flickor: 232 Pojkar: 212	Flickor: 239 Pojkar: 216	Flickor: 237 (247, 17 ämnena) Pojkar: 218 (226, 17 ämnena)	Flickor: 241 Pojkar: 220
Genomsnittligt meritvärde, R8	Flickor: 223 Pojkar: 199	Flickor: 222 Pojkar: 202	Flickor: 226 Pojkar: 201	Flickor: 226 (235, 17 ämnena) Pojkar: 203 (210, 17 ämnena)	
Genomsnittligt meritvärde, riket	Flickor: 224 Pojkar: 209	Flickor: 224 Pojkar: 202	Flickor: 227 Pojkar: 204	Flickor: 229 (238, 17 ämnena) Pojkar: 205 (212, 17 ämnena)	

7d. Andel gymnasieelever som fullföljer sin utbildning (gymnasieexamen/slutbetyg) på ett nationellt program inom fyra år

Källa: Skolverket och Kommun- och landstingsdatabasen

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel gymnasieelever som fullföljer sin gymnasieutbildning på ett nationellt program inom 4 år, Uppsala	75	76	76	80	85
Andel gymnasieelever som fullföljer sin gymnasieutbildning på ett nationellt program inom 4 år, R8	Inget värde	Inget värde	Inget värde	79	
Andel gymnasieelever som fullföljer sin gymnasieutbildning på ett nationellt program inom 4 år, riket	77	77	76	78	

* Resultaten ska läsas utifrån att 2015 är första året med elever som fullföljt sina gymnasiestudier inom 4 år efter gymnasiereformen.

Barns och ungdomars delaktighet bidrar till att verksamheten anpassas till deras behov.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	Med utgångspunkt i de målvärden som satts upp har inte arbetet nått ända fram. Indikatorerna visar dock på en positiv utveckling i flera fall.

Skollagen utgår från barnkonventionen och att främja barns och ungas delaktighet är centralt i alla pedagogisk verksamhet.

Även när det gäller enkätresultat inom området delaktighet finns stora skillnader mellan olika förskolor och skolor. Delaktighet är på så sätt också en fråga om likvärdighet. Det finns flera skolor som arbetar framgångsrikt med delaktighet och möjligheterna är därför goda att skolor kan lära av varandra. I samverkan med Uppsala elevråd kommer strategier för huvudmannen att tas fram för att stärka elevernas delaktighet.

Eleverna ska kunna känna sig delaktiga i sitt val av utbildning utifrån goda kunskaper om vilken utbildning som passar just dem. Insatser har gjorts för att tydliggöra och förbättra möjligheterna till medvetna skolval för både föräldrar och elever. Antagningsenheten har bland annat uppsökande verksamheter i flera stadsdelar i samband med valet av grundskola

Förskolan använder sig bland annat av barnråd för att stärka barns delaktighet. Utbildning av elevskyddsombud genomförs i såväl grundskola som gymnasieskola. I gymnasieskolan utvecklas delaktighetsarbetet genom att eleverna är medskapande i bedömningen av sin egen kunskapsutveckling genom feedback från kamrater och genom självskattning.

Indikatorer

8a. Andel föräldrar som anser att personalen på barnets förskola tar hänsyn till barnets åsikter.

Källa: Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet.

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel föräldrar som anser att personalen på barnets förskola tar hänsyn till barnets åsikter	80	80	82	84	84

8b. Elevers uppfattning om hur delaktiga de är i skolan. Sammanvägt index (0-100) för hur elever har svarat på i vilken mån lärarna lyssnar på dem, planerar undervisningen tillsammans med dem samt tar hänsyn till deras åsikter.

Källa: Uppsala kommuns uppföljningssystem för pedagogisk verksamhet.

Mätvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Elever i grundskolans åk 5:	83	87	86	87	87
Elever i grundskolans åk 8:	69	71	71	72	74
Elever i gymnasieskolans åk 2:	74	73	74	74	76

Skolan utvecklar möjligheterna att tidigt upptäcka och stötta barn i behov av särskilt stöd.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	I utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2015 angavs som aktivitet under detta mål att skapa en ny resursfördelningsmodell. Detta har genomförts. Den nya modellen gör att resurser omfördelas till förmån för skolor som har större utmaningar och tillämpas från 2016. Även om indikatorn nedan kan vara vanskelig så syns en påtaglig positiv utveckling i den kommunalt drivna verksamheten

På längre sikt anges i verksamhetsplanen 2015 att nämnden avser utveckla elevhälsovården i nära samarbete med Landstinget. Redan från januari 2016 påbörjas en strukturerad samverkan mellan Landstingets habilitering och utbildningsförvaltningen.

Hjälpredan är ett dokument som tydliggör ansvar mellan kommunen, landstinget och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) gällande barn/elever med funktionshinder. Uppföljning och revidering av detta dokument är inplanerad våren 2016.

Uppsala kommun ger kommunala såväl som fristående förskolor möjlighet att söka tilläggsbelopp för barn med extraordinära stödbehov. Detta möjliggör att dessa barn kan få stöd tidigt i sin utveckling.

Indikator

9a. Andel elever som har nått kravnivån för samtliga delprov i de nationella proven i årskurs 3

Källa: Kommun- och landstingsdatabasen

Ingångsvärde (%)	2012	2013	Ingångsvärde 2014	Resultat 2015	Målvärde 2015
Andel elever som har nått kravnivån för samtliga delprov i de nationella proven i årskurs 3, Uppsala	73	73 (Kommunala skolor 63 procent)	72 (Kommunala skolor 62 procent)	78 (Kommunala skolor 69 procent)	76
Andel elever som har nått kravnivån för samtliga delprov i de nationella proven i årskurs 3, R8	68	68	65	70	

När det gäller resultaten på nationella prov i årskurs 3 är resultaten inte alldeles okomplicerade att jämföra med varandra. Här finns exempelvis inte resultaten gällande svenska som andraspråk redovisat. Resultaten har dock förbättrats betydligt sedan förra året. Skolverket publicerar inte längre statistik som visar hur stor andel av eleverna som klarat samtliga delprov i årskurs 3. Istället är resultaten uppdelade på respektive delprov. Det gör att siffror för riket inte är tillgängliga vare sig 2015 eller över tid.

Lärarnas tid med eleverna ska öka genom färre administrativa uppgifter.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	Uppföljning av åtgärdsplan och rutin kring lärares arbetstid visar att lärare uppfattar att situationen förbättrats.

Uppsala kommuns medarbetarundersökning 2012 visade att lärare upplever en hög arbetsbelastning. På uppdrag av vård & bildningsförvaltningens samverkansgrupp bildade utbildningsdirektoren våren 2013 en partsammansatt arbetsgrupp i syfte att arbeta för att minska lärares arbetsbelastning. En åtgärdsplan med tillhörande rutin kring lärares arbetstid upprättades. Uppföljning kring effekten av vidtagna åtgärder har genomförts genom en enkät hösten 2014 och på nytt våren 2015. Resultatet 2015 visar på en viss förbättring. Utifrån årets resultat har åtgärdsplanen reviderats augusti 2015 och implementering pågår.

Framtagna dokument har som syfte att ge lärarna större möjlighet att utöva sitt yrke med fokus på det pedagogiska uppdraget, det handlar både om att synliggöra lärares prioriterade arbetsuppgifter men också om att utveckla arbetsätt och arbetsformer genom att varje rektor ska skapa verkningfulla förutsättningar för kollegialt lärande.

Enkäten har under hösten kompletterats med djupintervjuer i syfte att få fram vad som ger bra förutsättningar för att skapa balans mellan krav och kapacitet, gemensamma stressorer för samtliga skolor i urvalet (inom samma skolform) och exempel på förbättringar/aktiviteter som skolorna har gjort för att minska upplevd stress.

Resultatet av intervjuerna kommer att omhändertas skolformsvis. Många administrativa arbetsuppgifter för lärare är nationellt styrda och inte möjliga för en kommunal huvudman och arbetsgivare att påverka.

Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet för kommunens medarbetare.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	Alla chefer i förvaltningen har fått information om att det innan nyanställning sker, ska prövas om deltidsanställd medarbetare kan erbjudas högre sysselsättningsgrad, om medarbetaren anmält intresse för detta.

Uppsala kommun erbjuder attraktiva möjligheter och villkor som står sig väl i konkurrensen, jämfört med andra arbetsgivare.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	Ett flertal åtgärder vidtas för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare och nämndens del av målet bedöms vara uppnått. Det har dock blivit allt svårare att rekrytera legitimerade förskollärare och vissa lärarkategorier, och då framför allt till ytterområdena och det finns anledning att fortsätta ansträngningarna.

Karriärvägar för förskollärare och lärare finns både inom förskolan som skolan. Inom grundskolan har ytterligare trettio nya förstelärare tillsvidareanställts inför höstterminen 2015, totalt finns nu inom både grundskolan och gymnasieskolan 267 karriärtjänster (förstelärare och lektorer). Inom den kommunala förskolan finns tjänster som pedagogiska utvecklare och utvecklingsgruppsledare, ca 100.

För att säkerställa att nyexaminerade förskollärare och lärare får en introduktionsperiod enligt skollagen har en rutin innehållande insatser tagits fram.

En ambition i löneöversyn 2015 har varit att öka lönedifferentieringen inom lärargrupperna som tydligt visar på att det finns möjlighet till lönekarriär. Lönegrupper med enhetschefer finns inom respektive avdelning för säkerställande av lönekriterier, samsyn av lönebildning och förberedelse av årlig löneöversyn. Ambitionen är även att varje medarbetare upplever sin lön som rättvis.

Ett gemensamt chefsprogram, i syfte att bland annat stärka ledarskapet, har genomförts för chefer inom kommunen. Av utbildningsförvaltningens chefer med personalansvar har ca 50 % deltagit på seminarierna.

Medarbetare har förutsättningar att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling. Utvecklingsvägar är kända och kommunicerade.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	<p>Medarbetar- och uppföljande samtal genomförs årligen där chef och medarbetare ska ha en pågående dialog för uppföljning, utveckling och utvärdering. Återkoppling av resultat och prestation är även avgörande för att kopplingen lön – motivation – resultat ska bli tydlig.</p> <p>För medarbetare, som har behov av utvecklingsinsatser i sitt arbete, upprättas handlingsplaner.</p> <p>En partsgrupp, som har i syfte att säkra lönebildningen, har arbetat fram ett material som tydliggör processen kring lön och ska användas på APT (arbetsplatsträff). Månatliga arbetsplatsträffar på enheterna är ett forum för medarbetarna att vara delaktiga i verksamhetens utveckling mm.</p>

God service, enkelhet och korta handläggningstider präglar kommunens kontakter med företag och medborgare.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	<p>Från och med 2015 har handläggning av placering i förskola, skolval, beslut om skolskjuts mm samlats i den nya antagningsenheten. Den sammanhållna handläggningen har skapat likvärdighet och en större effektivitet. Den har också inneburit en avlastning för skolledare som tidigare hanterat en del av dessa uppgifter.</p>

Antagningsenhetens målsättning är att alla vårdnadshavare senast två månader före önskat placeringsdatum i förskola ha fått ett erbjudande (för att kunna meddela arbetsgivare, tacka ja till utbildning/kurser m m). Beroende på svårigheter att hitta tillgängliga platser har det dock under 2015 inte alltid gått att upprätthålla denna tidsram.

Uppsala kommun ger förutsättningar för en god hälsa för hela befolkningen.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	En fungerande skolgång är en mycket stark skyddsfaktor för en god hälsa, både under uppväxtåren och senare i livet. Att arbeta för en hög kvalitet i undervisningen är således utbildningsnämndens starkaste bidrag till en god hälsa i befolkningen. Utöver detta bedrivs i skolorna ett generellt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Elevhälsans centrala enhet säkerställer att elevhälsosamtal genomförs för alla elever i vissa årskurser för att följa upp elevens upplevelse av hälsa och trygghet.

Uppsala kommun är attraktiv för nyetableringar och företag.

Bedömning	Kommentar
Nämndens del av målet är uppnått	Att föräldrar ska kunna lämna sina barn till en förskoleverksamhet av hög kvalitet är en förutsättning för Uppsalas jobb och tillväxt. För att möta de behov som yrkesarbetande föräldrar har erbjuds barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Uppsala har fem förskolor som erbjuder dessa utökade öppettider.

2. Uppdrag

Avskaffa vårdnadsbidraget.

Bedömning	Kommentar
Uppdraget är genomfört	Utbildningsnämnden fattade beslut om att avskaffa vårdnadsbidraget 2015-02-11. Beslutet innebär att från och med 1 mars 2015 beviljas inga ytterligare vårdnadsbidrag. Eftersom kommunen beviljade vårdnadsbidragen under tre år kommer de sista utbetalningarna att ska i februari 2017.

Ta fram mål för barngruppernas storlek och för kvaliteten i förskolan.

Bedömning	Kommentar
Uppdraget är genomfört	Vad gäller att ta fram mål för kvalitet i förskolan så redovisas sådana i verksamhetsplanen för 2015. Inom utbildningsförvaltningen pågår vidare ett arbete med att utveckla målkriterier för varje barns utveckling och lärande i syfte att kunna bedöma förskolans kvalitet i relation till läroplanens mål.
Uppdraget har inte påbörjats	Vad gäller mål för barngruppernas storlek har arbetet inte påbörjats. Förskolorna arbetar generellt i flexibla grupperingar som fördelas på olika sätt under dagen för att anpassa till olika aktiviteter och till vilka behov som finns hos barnen i den aktuella gruppen. Uppsala kommun tar del av det statsbidrag som syftar till att

	minska barngruppernas storlek i förskolan.
--	--

Under detta uppdrag bör noteras att Skolverket har regeringens uppdrag att ta fram ett stödmaterial som förtydligar kvalitetsindikatorer med fokus på barngruppernas storlek och sammansättning samt personaltäthet. I uppdraget ingår också att återinföra riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan. Uppdraget ska redovisas till regeringen den 16 februari 2016.

Underlätta bildandet av lokala skolstyrelser.

Bedömning	Kommentar
Uppdraget är genomfört	Utifrån omvärldsbevakning och kartläggning beslutade utbildningsnämnden 2015-12-16 att i samråd med Uppsalas Elevkårer ta fram strategier för huvudmannens arbete med frågor om delaktighet och elevdemokrati samt att främja arbetet med forum för samråd i Uppsala kommuns skolor.

Omvärldsbevakning och kartläggning har visat att lokala skolstyrelser förekommer i mycket få kommuner och skolor i dag. Många av de kommuner och skolor som tidigare haft lokal skolstyrelse har lagt ned dem och arbetar idag istället med de av skollagen reglerade forum för samverkan. Utifrån genomförd omvärldsbevakning konstateras att det finns svaga motiv för att bilda lokala styrelser. Utbildningsförvaltningen bedömer att ett gott samarbete i de befintliga forumen för samråd kan fylla samma funktion som en lokal styrelse. I arbetet ska Uppsala Elevkårer engageras inom ramen för det avtal som utbildningsnämnden har med organisationen.

Utveckla möjligheterna till läxstöd.

Bedömning	Kommentar
Uppdraget är genomfört	Läxstöd har erbjudits i Uppsala under 2015 med hjälp av: LXcoach, ESMeralda (Stordammens skola, Gränby biblioteket, Valsätraskolan och Gottsundaskolan), Röda Korset, Rädda barnen, Gottsunda kyrka samt på ett antal skolor. En kartläggning av läxstödet presenterades i utbildningsnämnden den 16 december 2015. I samband med det beslutade nämnden att en genomlysning av befintlig verksamhet ska göras under 2016.

Kartläggningen som presenterades i december 2015 visade att den mest centrala framgångsfaktorn som lyfts fram är att eleverna ges individuellt stöd i sin egen takt och att krav ställs på eleverna. Det mest framgångsrika är om det är elevernas ordinarie lärare som ger det stödet. Läxorna bör också länkas samman med den ordinarie undervisningen, och förstärka lärarens pedagogiska upplägg. Detta kan bidra till att elevernas motivation ökar och att stärka deras förmåga att långsiktigt ta ansvar för sin kunskapsutveckling. Men generellt kan man säga att ju mer ambitiös läxstödet är, desto mer tangerar det den ordinarie verksamheten. Detta skapar en otydlighet i läxstödet funktion. Detta blir problematiskt då läxstödet inte når alla elever.

Under 2016 kommer utbildningsnämnden att göra en genomlysning av läxstödsverksamheten. Frågor som är intressanta är vilka elever man når via läxstödet och vilka man inte når, hur det ser ut jämförelse med de elever som inte nyttjar läxstödet och hur skiljer det sig åt mellan

olika klasser och skolor. Skolverket lyfter fram att läxstödet inte når de elever som är i störst behov av detsamma. Sett till skolans kompensatoriska uppdrag är det inte helt självklart att skolan upprätthåller de krav som ställs, då alla barn och elever inte har samma förutsättningar att tillgodogöra sig läxor om de förläggs utanför skolornas ordinarie schemamamar. Utifrån uppdraget att öka likvärdigheten i skolan finns flera parametrar att ta hänsyn till vad gäller utformningen av ett välfungerande läxstöd.

Ta fram en plan för hur lärares administrativa uppgifter ska minska.

Bedömning	Kommentar
Uppdraget är genomfört	Åtgärdsplan och rutin kring lärares arbetstid ger förutsättningar för att målet ska nås utifrån den kommunala huvudmannens möjligheter.

Uppsala kommuns medarbetarundersökning 2012 visade på att lärare upplever en hög arbetsbelastning. På uppdrag av V8rd & bildnings samverkansgrupp bildade utbildningsdirektoren våren 2013 en partsammansatt arbetsgrupp i syfte att arbeta för att minska lärares arbetsbelastning. En åtgärdsplan med tillhörande rutin kring lärares arbetstid upprättades. Uppföljning kring effekten av vidtagna åtgärder har genomförts genom en enkät 2014 och på nytt v10-11 2015. Resultatet 2015 visar på en viss förbättring. Utifrån årets resultat har åtgärdsplanen reviderats augusti 2015 och implementering pågår. Framtagna dokument har som syfte att ge lärarna större möjlighet att utöva sitt yrke med fokus på det pedagogiska uppdraget, det handlar både om att synliggöra lärares prioriterade arbetsuppgifter men också om att utveckla arbetssätt och arbetsformer genom att varje rektor ska skapa verkningfulla förutsättningar för kollegialt lärande. Enkäten har under hösten kompletterats med djupintervjuer. Resultatet av intervjuerna kommer att omhändertas skolformsvis. Många administrativa arbetsuppgifter för lärare är nationellt styrda och inte möjliga för en kommunal huvudman och arbetsgivare att påverka.

3. Övriga frågor

Jämställdhetsintegrering

Vilka åtgärder har nämnden utfört under 2015 för att jämställdhetsintegrera nämndens verksamhet?

Kommunstyrelsen fattande 2015-02-04 beslut att underteckna Europeiska deklARATIONEN för jämställdhet - CEMR. Under hösten 2015 har en handlingsplan tagits fram för förvaltningens jämställdhetsarbete. Planen utgår från att skolornas jämställdhetsarbete har ett värde utifrån deras värdegrund- och demokratiuppdrag men också att det är en förutsättning för att skolan ska lyckas med sitt kunskapsuppdrag.

Arbetet med jämställdhetsintegrering underlättas av könsuppdelad statistik. Ett område där det inte tidigare funnits könsuppdelad statistik är skolklagomål och anmälan om kränkande behandling. Sedan halvårsskiftet 2015 är en könsuppdelad uppföljning införd vilket innebär möjlighet att synliggöra mönster över tid och ge bättre förutsättningar för ökade kunskaper inom likabehandlingsområdet vad gäller jämställdhetsperspektivet.

Vad ser nämnden för utvecklingsområden för att jämställdhetsintegrera nämndens verksamhet?

Den kartläggning som gjorts utifrån arbetet med CEMR har identifierat följande utmaningar:

- Att inom förskolan öka kompetensen om genuspedagogik, främja jämn könsfördelning på alla nivåer i förskolans verksamhet, öka likvärdigheten och säkerställa en inkluderande miljö.
- Att i grundskolan utveckla metoder som främjar jämställdhetsperspektiv, motverkar en ”antipluggkultur” och bidrar till att höja pojkars skolresultat.
- Att i gymnasieskolan kartlägga behov som främjar jämställdhetsperspektiv, bidrar till att höja elevernas skolresultat och att utveckla metoder att jämställdhetsanalysera resultatuppföljningen.

Utmaningarna är formulerade i ett antal åtgärder som genomförs och följs upp under 2016.

Barnkonventionen

Vilka åtgärder har nämnden utfört under 2015 för att omsätta barnkonventionen i praktiken?

Axelina förskola tilldelades Barnrättspriset 2015 för sitt arbete med delaktighet och likabehandling. Barnrättspriset delas sedan 2011 ut av Barnombudsmannen i Uppsala (BOiU) i samarbete med Uppsala kommun. 2015 lyftes likabehandlingsområdet fram genom att uppmärksamma artikel 2 (om allas lika värde), artikel 6 (om liv och utveckling) och artikel 12 (om barnets rätt att lyssnas till).

Utbildningsnämnden har under 2015 tagit beslut om att varje beslutsunderlag till nämnden där det är relevant ska innehålla en barnkonsekvensanalys.

Se också under inriktningsmålet som handlar om barns och ungdomars delaktighet.

Vad ser nämnden för utvecklingsområden för att omsätta barnkonventionen i praktiken?

Skolans arbete med barnkonventionen har idag stöd i skollagens 1 kapitel 5§. Där framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människors okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. En utredning för att barnkonventionen ska bli svensk lag har aktualiserats under året.

Skolans värdegrund- och demokratiuppdrag ger utrymme och möjlighet att omsätta barnkonventionen i praktiken. Ökade kunskaper om hur ett normkreativt förhållningssätt påverkar barn och elevers arbetsmiljö skapar förutsättningar för skolorna att omsätta barnkonventionen i praktiken.

Kompetensförsörjning, ledarskap och medarbetarskap

I samband med årsredovisningen 2014 redovisade nämnden vilka utmaningar nämnden hade gällande kompetensförsörjning. Nedan beskrivs hur nämnden har arbetat under 2015.

Kompetensförsörjning

I samband med att lagkravet om förskolläraryrket och lärarlegitimation trädde i kraft fullt ut 2015-07-01 genomfördes en kompetenskartläggning av tillsvidareanställda förskollärare och lärare.

Kartläggningen visade att 10 av 672 förskollärare saknar förskollärarexamen inom förskolan och 22 av 1244 lärare inom grundskolan saknar lärarexamen. Individuella handlingsplaner upprättas för de medarbetare som saknar legitimation. Kartläggningen kommer att utgöra grund för framtagande av en kompetensförsörjningsplan, för såväl kort som lång sikt. Det har blivit allt svårare att rekrytera legitimerade förskollärare och vissa lärarkategorier, och då framför allt till förskolor och skolor till utanför centrala Uppsala. Detta innebär att arbetsgivaren behöver ta fram förslag med olika åtgärder för att bland annat göra berörda arbetsplatser mer attraktiva.

För att säkerställa att nyexaminerade förskollärare och lärare får en introduktionsperiod enligt skollagen har en rutin innehållande insatser tagits fram.

Karriärvägar för förskollärare och lärare finns både inom förskolan som skolan. Inom grundskolan har ytterligare trettio nya förstelärare tillsvidareanställts inför höstterminen, totalt finns nu inom både grundskolan och gymnasieskolan 267 karriärtjänster (förstelärare och lektorer). Inom den kommunala förskolan finns tjänster som pedagogiska utvecklare och utvecklingsgruppsledare, ca 100.

I samband om ansökan av statsbidrag för lågstadiesatsningen upprättades en rekryteringsplan i syfte att öka antalet lärare och annan personal i åk F – 3.

Ledarskap

Ett gemensamt chefsprogram, i syfte att bland annat stärka ledarskapet, har genomförts för chefer inom kommunen. Av utbildningsförvaltningens chefer med personalansvar har ca 50 % deltagit på seminarierna. Samtliga chefer har genomgått digital arbetsmiljöutbildning och inför arbetsmiljöinspektion har chefer deltagit i workshops kring systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Rekryteringsprogram för att bli skolledare inom grundskolan slutfördes under första kvartalet.

Medarbetarskap

Medarbetar- och uppföljande samtal genomförs årligen där chef och medarbetare ska ha en pågående dialog för uppföljning, utveckling och utvärdering. Återkoppling av resultat och prestation är även avgörande för att kopplingen mellan lön – motivation – resultat ska bli tydligt. För medarbetare, som har behov av utvecklingsinsatser i sitt arbete, upprättas handlingsplaner.

Framgångsfaktorer

En faktor som har inverkan på framtida rekrytering är att förskolor och skolor tar emot lärarstudenter under verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Under 2015 genomförde ca 900 studenter VFU på förskolor och skolor. Ytterligare en faktor är t ex arbetsgivarens medverkan vid pedagogdagen som vänder sig till samtliga lärarstudenter vid Uppsala universitet och SETT mässan för förskolan.

Kommunen har rekviderat statsbidrag för samtliga tilldelade platser för förstelärare och lektorer. Behörighetsgivande fortbildning genom Lärarlyftet 2 har genomförts av 25 lärare. Samtliga lärare som undervisar i matematik på grundskolan och gymnasiet har fortbildats genom Skolverkets matematiklyft.

En framgångsfaktor för kompetensförsörjningen är vidare att kunna konkurrera lönemässigt med andra näraliggande arbetsgivare, detta har särskilt stor betydelse för förskolor och skolor på landsbygden.

Viktiga händelser och utmaningar 2015

Ny nämnd- och förvaltningsorganisation

Från den 1 januari 2015 är all utbildningsverksamhet utom vuxenutbildning samlade under en nämnd i en förvaltning. Förändringen innebär ett samlat ansvar för kommunens roll som huvudman för verksamhet i egen regi och kommunens roll som ansvarig systemägare för samtliga barn och elever boende i kommunen. Den nya organisationen ger ett starkare stöd för att kunna arbeta med utbildning i ett 0-19 års-perspektiv.

Den nya utbildningsnämnden har ett omfattande verksamhetsområde. För att möjliggöra fördjupade kunskaper och omvärldsbevakning har nämnden bildat tre skolformsutskott; ett för förskola, ett för grundskola och grundsärskola samt ett för gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Utbildningsnämnden har dels ett ansvar som hemkommun för de barn och elever som är folkbokförda i kommunen, även om de får sin utbildning hos en annan enskild eller kommunal huvudman, dels ett fullständigt huvudmannansvar för kvalitet och ekonomi i kommunens egna förskolor och skolor. För rollen som hemkommun har utbildningsförvaltningen bildat en strategisk ledningsgrupp där det finns representanter både från enskild och för kommunal verksamhet. En renodlad kommunal ledningsgrupp finns för rollen som huvudman.

Det första året med den nya organisationen har präglats av arbete med att skapa rutiner och arbetsformer som skapar likvärdighet i hela organisationen och som stödjer en sammanhållen linje i verksamheten från förskola till gymnasieskola.

Ny struktur för systematiskt kvalitetsarbete

Ett led i att forma den nya organisationen har varit att skapa en struktur för den nya nämndens uppföljning, analys och utveckling av verksamheten. I samband med verksamhetsplanen för 2016 tog nämnden beslut om ett årshjul som visar innehåll och tidplan för hur verksamheten kommer att följas upp 2016. Under året har också utarbetats en tydligare rutin för hur nämnden systematiskt ska följa upp anmälningar om kränkande behandling i förskolor och skolor.

Mottagande av nyanlända

Den kraftiga ökningen av nyanlända barn och ungdomar har ställt utbildningsförvaltningen inför stora utmaningar både när det gäller förskole- och skolplacering och tillgång till personal med rätt kompetens. Utbildningsnämnden beslutade 2015 att i ersättningen till förskolor införa ett engångsbidrag för nyanlända barn i syfte att underlätta förskolornas mottagande. För att nyanlända elever så snabbt som möjligt ska få tillgång till undervisning på rätt nivå beslutades under året om nya riktlinjer och ny organisation för mottagandet. Förändringen innebar också en anpassning till ny lagstiftning som börjar gälla 2016.

Förskola

Utbildningsnämnden beslutade under hösten att förändra antalet timmar i förskola för barn med föräldrar som är föräldralediga eller arbetssökande. Förändringen från 30 till 20 timmar innebär dock fortfarande att Uppsala kommun erbjuder ett högre antal timmar än de 15 timmar som anges i lagstiftningen.

En utmaning under året har varit att möta behovet av platser i förskolan. Under 2015 har en ny fristående förskola startat i Näs Focksta. Tre fristående förskolor har utökat sina verksamheter under året med flera nya avdelningar; Edda förskola, Sanabil Al-Hanan och LiCa förskolor. Det har också skett utökningar av pedagogisk omsorg där Ekoxen föräldrakooperativ har anställt flera nya dagbarnvårdare. Uggans förskola och familjedaghem har också utökat sin verksamhet under 2015. I den kommunala verksamheten har tre förskolor avslutat sin verksamhet; Almtuna förskola, Kohagens förskola och Kristallens förskola

Inom förskolan har det varit svårt att rekrytera legitimerade förskollärare till vakanta tjänster. Sjukfrånvaron i Uppsala har liksom i riket ökat inom förskolan. En kartläggning har genomförts i syfte att utreda orsaken vilket ska resultera i en åtgärdsplan.

Grundskola

För att stärka förutsättningarna för likvärdighet mellan skolor togs beslut om en ny modell för strukturering som gäller från 2016. Den nya modellen gör att resurser omfördelas till förmån för skolor som har större utmaningar.

Ett nätverk för lärare i varje ämne har startat i kommunens egna grundskolor. De sexton nätverken leds av en förstelärare för respektive ämne med det övergripande uppdraget att utveckla lärarnas undervisning. Alla grundskolor deltar i Matematiklyftet med syfte att förbättra elevernas matematikkunskaper. Resultatet av den treåriga satsningen följs upp under våren innan den avslutas i juni 2016. Under hösten startade Läslyftet.

Nämnden genomförde under hösten en workshop med förstelärare som arbetar med grundskolans tidigare årskurser. Kommunen ansökte om deltagande i den nationella lågstadiesatsningen under hösten och beviljades medel för en upprättad handlingsplan vars innehåll syftar till att stärka kvaliteten i de tidigare årskurserna.

Ett nätverk för rektorer i små skolor på landet startade under året. De små skolorna har utmaningar som kräver denna form av samverkan och erfarenhetsutbyten för att hålla en god kvalitet.

En ny fristående grundskola med inriktning mot elever i behov av särskilt stöd har startat under 2015, Magelungen Utveckling AB.

Gymnasieskola

I den nya samlade utbildningsnämnden har förvaltningen beaktat och arbetat efter ett 0-19 års perspektiv i syfte att uppnå en effektivare lokalanvändning i de kommunala verksamheterna. Tiundaskolan flyttade in i Fyrisskolan. Fyrisskolan är det objekt som konstateras kunna användas av grundskolan i ett längre perspektiv då trycket på grundskoleplatser är mycket stort i Luthagenområdet.

Nämnden beslutade i april att flytta yrkesprogram från Bolandgymnasiet till Jällagymnasiet, och att estetiska programmet på GUC flyttas till Lundellska skolan. Vård- och omsorgsprogrammet på Lundeilska skolan flyttas till Katedralskolan. Målsättningen är att flyttarna ska vara genomförda senast läsåret 2017/2018. En strategi för att öka attraktiviteten för yrkesutbildningarna togs fram under året,

En ledningsdeklaration har tagits fram för de kommunala gymnasieskolorna efter att en översyn av organisationen på enhetsnivå och avdelningsnivå genomförts

Ett omfattande omstruktureringsarbete har pågått inom gymnasieskolan vilket resulterat i att övertalighet av personal uppstått. Förutom naturlig avgång inkl. pensionsavgångar har åtgärder, som t ex uppsägning på grund av arbetsbrist, karriärväxling, särskild avtalspension och förflyttning av personal, vidtagits.

En ny fristående gymnasieskola, Yrkesgymnasiet startade 2015.

Utmaningar 2016

Kvalitet

En hög och likvärdig kvalitet i förskola och skola är nämndens grunduppdrag! Även om genomsnittliga resultat kan se bra ut jämfört med andra kommuner så är skillnaderna mellan enheterna inom kommunen viktiga att fokusera på. Med många nyanlända skärps utmaningen. Variationen kan vara stor mellan en förskola, ett fritidshem eller en skola med det bästa respektive sämsta resultatet. Det finns också skillnad mellan pojkars och flickors utbildningsresultat.

De elever som inte lyckas med sin grundskoleutbildning har klart större risk att drabbas av ohälsa och hamna i utanförskap. En slutförd gymnasieutbildning är en avgörande förutsättning för att komma in på arbetsmarknaden eller för fortsatta studier. Om vi inte lyckas med utmaningen innebär det dels att den enskilda människan drabbas, dels innebär det stora samhällskostnader i ett senare skede. En jämn hög kvalitet påverkar också Uppsalas attraktivitet för företagsetableringar och attraktivitet som arbetsgivare.

Viktiga åtgärder är att se till att det finns en tydlig styrning och utveckling av verksamheten. En styrning som är systematisk, långsiktig och uthållig. Genom uppföljningen ges förutsättningar att identifiera både framgångsfaktorer och verksamheter som behöver stöd. Uppföljningen och analysen är också en förutsättning för att kunna säkerställa att resurser används effektivt och till rätt saker.

Att möta nyanländas och asylsökandes behov av undervisning är en stor utmaning. Förberedelseklasser organiseras i allt fler grundskolor men de redan stora elevkullarna gör att det är svårt att hitta lokaler och rekrytera kompetenta lärare. Förberedelseenheten Lysa får nya lokaler där de som inte får plats tas emot. Läget är ansträngt även i gymnasieskolan. Mottagningsprocessen måste kortas ner. För att så många som möjligt ska få undervisning minskas skoldagen i samband med mottagningen med målet att successivt öka undervisningsinnehållet. Hösten 2016 kommer i princip alla gymnasieskolor att ge språkintrödningskurs.

Varje höst uppstår problem avseende förskoleplatser. Det finns inte tillräckligt många platser att erbjuda i förskoleverksamhet till kommande vår. Behovet av platser inför våren är alltid större än tillgången på platser. Det finns ett behov av cirka 800-900 fler platser under våren än under hösten. Merparten av dessa önskar plats redan januari, cirka 500 platser. För att minimera kostnader för tomplatser under hösten behövs effektiva lösningar.

Ekonomi

Samtidigt som nämnden ska verkställa åtgärder för budget i balans finns ansvar bl.a. för att möjliggöra höjda lärarlöner utifrån lönepolitiska ställningstaganden och ansvaret för en god arbetsmiljö. Det är en utmaning att genomföra effektiviseringar i de delar av verksamheten där vi får statsbidrag för att hålla viss personaltäthet.

Målet är att värna och renodla verksamheten så att nämndens resurser används strikt till grunduppdraget och så att kvaliteten skyddas så mycket som möjligt. Det är viktigt att identifiera de områden där utbildningsnämnden tar på sig uppdrag och kostnader som går utöver grunduppdraget. I det rådande ekonomiska läget behöver det finnas en bevakning så att Uppsala inte går miste om möjligheter till statsbidrag. Med många nyanlända är det särskilt angeläget att vi återsöker statsbidrag från Migrationsverket.

När det gäller grundskolan ligger Uppsalas kostnader lägre än riksgenomsnittet. Uppsala har dock en högre kostnad för den kommunala gymnasieskolan än andra jämförbara kommuner. Den högra kostnaden avser inte undervisning utan i första hand lokalkostnad. I och med ett lägre antal sökande till vissa yrkesprogram blir kostnaden per elev mycket hög i dessa program där man inte lyckas fylla platserna. Utmaningen är att anpassa verksamheten så att utbud och organisation på ett mer effektivt sätt möter efterfrågan. Det höga kostnadsläget äventyrar på sikt kvaliteten i hela gymnasieutbildningen och kommunens ekonomiska balans.

Det finns stora behov att renovera befintliga lokaler samt att utöka kapaciteten. Utmaningen är att kunna göra detta utan att den redan höga lokalkostnaden per barn ökar ytterligare.

Om vi misslyckas med utmaningen äventyras kvaliteten i förskola och skola eftersom lokalkostnaderna då tar för stor del av de totala resurserna. Samarbetet mellan olika förvaltningar i lokalförsörjningsprocessen behöver fungera smidigt. Det är nödvändigt med tydliga roller och ansvar mellan parterna. Långa ledtider (3-5 års genomförandetid från formellt beslut) kräver god framförhållning och planering hos alla aktörer.

Attraktiv arbetsgivare

Det finns ett rekryteringsbehov de närmaste åren på grund av pensionsavgångar och expanderande verksamhet. Det råder brist på legitimerade förskollärare och vissa lärargrupper, t ex speciallärare. Ökning av nyanlända barn och elever har medfört att också efterfrågan av lärare i svenska som andra språk och modersmåls lärare är större än tillgången. Målet är att vara en attraktiv arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla medarbetare som är motiverade och engagerade. Om vi inte klarar utmaningen får vi sämre kvalitet på undervisning och barn och elever når inte målen.

De små och medelstora förskolorna och skolorna på landsbygden behöver både ekonomiska och personella resurser för att klara att upprätthålla god kvalitet. Det innebär särskilt stöd till

små och medelstora landsbygdsskolor och särskild rekryteringsstrategi för att rekrytera legitimerade förskollärare och lärare.

Arbete med att ta fram en kompetensförsörjningsplan är således angeläget och är påbörjat. Planen ska innehålla strategier, åtgärder och kostnader.

Det är även en utmaning att minska den höga sjukfrånvaron inom förskolan. En kartläggning har gjorts av orsaker till sjukfrånvaron. Utifrån denna kartläggning har påbörjats ett arbete med att ta fram en åtgärdsplan.

Ledarskapet har stor betydelse för verksamhetens kvalitet. Det behövs fortsatta utvecklings- och utbildningsinsatser för att stärka ledarskapet i styrning, ledning, lönebildning och arbetsmiljö.

INTERN KONTROLLPLAN UTBILDNINGSNÄMNDEN 2015, redovisning för år 2015

Process/rutin/system	Kontrollmoment	Riskvärde Påverkan/ sannolikhet	Kontroll- metod	Kontroll- ansvarig	Rapportering till per december 2015
Löneprocessen	Lönerevisionens utfall 2015/2016	12	Statistik	HR-chef	Effekten av det politiska ställningstagandet innebär mycket pengar till få samt lite till flertalet lärare och minskade lönegap mellan chef och medarbetare, vilket förstärktes av inrättandet av karriärtjänster. Detta överensstämmer med den riskbedömning som gjordes i början av året. Dialog har förts med politiken om borttagandet av 90:e percentilen.
Lokalstrategiskt arbete	Generella lokalprogram Kapacitet/fyllnadsgrad i befintliga lokaler	12	Komplett	Lokalchef	Arbetet med det generella lokalprogrammet håller på att avslutas. Beslut planeras i utbildningsnämnden den 23 mars 2016. Arbetet med kapacitet/fyllnadsgrad för kommunens utbildningslokaler är en del av den lokalstrategiska planen.
Utvecklings/omställningsplan inom gymnasieskolan	Tidplan	16	Komplett	UD	Arbetet fortlöper enligt tidplan.
Attest av löner	Signeringlistor	12	Stickprov	HR-chef	Stickprov på majlönen visar att 28 % av lönelistorna inte var attesterade. Chefer har informerats om ansvaret för attesting av lönelistorna och ny uppföljning (stickprov) kommer att ske i maj 2016.
Rekvirering av riktade statsbidrag	Rutin för rekvisering	9	Intervju	Ekonomi- chef	En förteckning över aktuella bidrag har upprättats. Genomgång har hållits med respektive avdelningschef om vilka statsbidrag som kan sökas. Ny rutin införs 2016 för att säkerställa återsökning från Migrationsverket.
Avtalshantering	Registrering i avtalsregister		Stickprov	Chef systemstöd	En revision genomfördes i oktober 2014. Revisionens bedömning var att kontroll och hantering av tecknade avtal inte var tillfredsställande i alla delar. Revisionens rekommendationer var att säkerställa och ha kontroll över att alla avtal är aktuella och finns registrerade i avtalsregistret. Vidare lyftes behovet av en översyn fram så att inga otillåtna köp över direktupphandlingsgränsen görs. Attestanterna bör också få utbildning och information om hur man hittar relevant avtalsinformation.
	Direktupphandlingar, beloppsgräns		Komplett	Chef systemstöd	Upphandlingar som genomförts under året har gjorts i samarbete med staben för upphandling. Staben för upphandling har även fungerat som rådgivare vid direktupphandlingar för att otillåtna köp ska undvikas och för att attestanterna ska få nödvändig information. Upphandlingarna har registrerats i Kommers avtalsdatabas.